

KREATIVNÍ FOCENÍ

Projekt OP VVV – Škola mimo školu
č. p. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008067

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

KREATIVNÍ FOCENÍ.....	1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí.....	4
1.1 Základní údaje	4
1.2 Anotace programu.....	5
1.3 Cíl programu	5
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu.....	5
1.5 Forma	6
1.6 Hodinová dotace	6
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny.....	6
1.8 Metody a způsoby realizace	6
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	6
1.10 Materiální a technické zabezpečení.....	10
1.11 Plánované místo konání	11
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu.....	11
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	11
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití.....	12
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	13
2.1 Tematický blok č. 1 (Organizační část) – 0:30 hod	14
2.2 Tematický blok č. 2 (Základy fotografování) – 2:00 hod	15
2.3 Tematický blok č. 3 (Program S a A, základy) – 2:30 hod.....	17
2.4 Tematický blok č. 4 (Reflexe, seznamovací program) – 2:00 hod	20
2.5 Tematický blok č. 5 (Program S, rozšíření) – 1:00 hod	21
2.6 Tematický blok č. 6 (Panning) – 0:45 hod.....	22
2.7 Tematický blok č. 7 (Program A, rozšíření) – 1:00 hod.....	23
2.8 Tematický blok č. 8 (Makrofotografie) – 1:15 hod	26
2.9 Tematický blok č. 9 (Program S, extrémně rychlé časy, sportovní focení) – 2:15 hod	26
2.10 Tematický blok č. 10 (Samostatná práce) – 1:15 hod	28
2.11 Tematický blok č. 11 (Reflexe) – 1:15 hod.....	28
2.12 Tematický blok č. 12 (Noční focení) – 3:15 hod	29
2.13 Tematický blok č. 13 (Makrofotografie v praxi) – 2:00 hod	32
2.14 Tematický blok č. 14 (Shrnutí a něco navíc) – 1:30 hod.....	33
2.15 Tematický blok č. 15 (Závěr) – 1:30 hod.....	34
3 Metodická část	37
3.1 Metodický blok č. 1 (Organizační část) – 0:30 hod.....	39
3.2 Metodický blok č. 2 (Základy fotografování) – 2:00 hod.....	39

3.3 Metodický blok č. 3 (Program S a A, základy) – 2:30 hod	41
3.4 Metodický blok č. 4 (Reflexe, seznamovací program) – 2:00 hod.....	43
3.5 Metodický blok č. 5 (Program S, rozšíření) – 1:00 hod	43
3.6 Metodický blok č. 6 (Panning) – 0:45 hod	44
3.7 Metodický blok č. 7 (Program A, rozšíření) – 1:00 hod	45
3.8 Metodický blok č. 8 (Makrofotografie) – 1:15 hod	46
3.9 Metodický blok č. 9 (Program S, extrémně rychlé časy, sportovní focení) – 2:15 hod	46
3.10 Metodický blok č. 10 (Samostatná práce) – 1:15 hod.....	47
3.11 Metodický blok č. 11 (Reflexe) – 1:15 hod	48
3.12 Metodický blok č. 12 (Noční focení) – 3:15 hod.....	48
3.13 Metodický blok č. 13 (Makrofotografie v praxi) – 2:00 hod.....	50
3.14 Metodický blok č. 14 (Shrnutí a něco navíc) – 1:30 hod	50
3.15 Metodický blok č. 15 (Závěr) – 1:30 hod	51
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	52
4.1 Malý fotorádce – kartička pro účastníky kurzu, první strana.....	52
4.2 Malý fotorádce – kartička pro účastníky kurzu, druhá strana.....	53
5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	54
6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	54
7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu	54
8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu	54
9 Nepovinné přílohy	54

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Škola mimo školu – propojování formálního a neformálního vzdělávání, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16032/0008067
Název programu	Kreativní focení
Název vzdělávací instituce	Liga lesní moudrosti, z. s.
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Senovážné náměstí 977/24, Praha 1, PSČ 110 00, https://www.woodcraft.cz/
Kontaktní osoba	PhDr. Eva Weislová
Datum vzniku finální verze programu	21. 12. 2021
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	4
Forma programu	Prezenční
Cílová skupina	Žáci I. stupně a II. stupně ZŠ, žáci SŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, účastníci odpovídajícího věku v rámci zájmových skupin.
Délka programu	16 vyučovacích hodin základních + 8 vyučovacích hodin doporučených
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	5) Využívání kreativního a inovativního potenciálu dětí a mládeže.
Tvůrci programu	Milan Blšták, Tomáš Hurt
Odborný garant programu	
Odborní posuzovatelé	

1.2 Anotace programu

Program je rozdělený na teoretickou část a praktickou část. V teoretické části budou žáci seznámeni s fotografickým vybavením, základní prací s fotoaparátem a nastavením různých kompozic. V praktické části si žáci vyzkouší práci s fotoaparátem za použití různých kompozic a pomůcek. Program je zaměřen na rozvoj kreativity při práci s moderními technologiemi. V rámci programu dostanou účastníci prostor pro prezentaci své tvorby, stejně jako vyjádření svých názorů a představ. Program byl na základě pilotáží rozšířen o nepovinnou část, kterou ale autoři vzdělávacího programu doporučují realizovat také.

1.3 Cíl programu

Obecné cíle

Podnětí kreativity účastníků při práci s moderními technologiemi skrze fotografování. Ve školních zařízeních běžně cílová skupina nepracuje s fotografickým materiálem a za pomoci našeho zkušeného koordinátora a lektora budou moct upustit uzdu fantazii skrze fotografování.

Odborné cíle

Prohloubení znalosti práce s digitální zrcadlovkou. Účastník se naučí pracovat se zařízením, kompletně jej ovládnout a využít pro své kreativní myšlenky.

Sociální cíle

Zapojení účastníka do aktivní a efektivní spolupráce s jinými členy týmu (zejména v pracovní dvojici), prezentace vlastní tvorby.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (rozvoj schopností poznávání, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, řešení problémů), mediální výchova (tvorba mediálního sdělení).

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Komunikace v mateřském jazyce

Účastníci během celého programu rozvíjejí kompetenci komunikovat v mateřském jazyce. Danou kompetenci rozvíjejí např. pochopením výkladu lektora či prostřednictvím prezentování své vlastní tvorby.

Kompetence k učení

Rozvíjí se dovednosti samostatně tvořit, hledat vzájemné souvislosti, aktivně se učit pracovat s moderními technologiemi (notebookem/počítačem, fotoaparátem) a zdroji informací.

Kompetence k řešení problémů

Rozvíjí se dovednost řešit zadaný problém – pochopit otázku, zamyslet se nad dílčími kroky a jejich posloupností, vyřešit je, shrnout, zpracovat a vyhodnotit.

Kompetence pracovní

V programech se klade důraz na rozvíjení pracovních kompetencí jako je zodpovědnost při řešení svěřených dílčích úkolů, osvojení teoretických podkladů a uplatnění v praktickém řešení, nutnost dořešit úkol až do závěrečného výstupu, uplatnění kreativity při řešení úkolů.

Komunikační kompetence

V rámci programu se klade důraz na verbální projev jednotlivých účastníků v rámci řízených diskuzí a zejména pak při závěrečné prezentaci vlastní tvorby, ale i v ostatních částech programu jsou účastníci stále lektorem vybízeni ke komunikaci.

Kompetence sociální a personální

V rámci programu je snaha jednotlivými aktivitami (zejména při práci ve dvojicích) podporovat toleranci názorů a ochotu přijmout názor někoho jiného.

Kompetence občanské

Tuto kompetenci lze rozvíjet při hledání vztahů mezi člověkem a přírodou či vůbec prostředím, ve kterém žijeme. Hledání vhodných objektů či motivů k fotografování vede účastníky k pozornějšímu vnímání toho, co vidí kolem sebe. Rozvíjí se kritické myšlení.

1.5 Forma

V celém programu se střídají aktivity tak, aby mohl účastník pracovat samostatně (za asistence lektorů), případně ve dvojicích. Celá skupina pracuje dohromady při tematicky zaměřených pohybových hrách, skupinových diskuzích, promítání fotografií apod. Pojem „lektor“ je v našem programu chápán tak, jak je v naší organizaci zvykově užíván, v jeho obecné definici, tedy odborný pracovník / přednášející / odborný průvodce programem.

1.6 Hodinová dotace

Program je naplánován na základních 16 hodin plus 8 hodin doplňkových (nepovinných). Program je rozdělen do 3 projektových dnů. První den zahrnuje 7 hodin, druhý 12 hodin, třetí den 5 hodin. Hodina má 60 minut. Jednotlivé dny jsou rozděleny do bloků, jejichž délka odpovídá potřebám realizované aktivity.

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Výukový program je určen pro maximálně 30 účastníků. Ideální počet je 20–24 účastníků. Cílovou skupinou jsou žáci I. stupně a II. stupně ZŠ, žáci SŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií a účastníci odpovídajícího věku v rámci zájmových skupin.

1.8 Metody a způsoby realizace

Program zahrnuje kombinaci klasických a aktivizujících výukových metod:

- klasické výukové metody (vyprávění lektora, základní výklad o dané problematice na odpovídající úrovni dané cílové skupiny, vysvětlení práce, diskuze lektora s účastníky ve formě kladení otázek a upřesňování či doplňování odpovědí, zapojení didaktických her),
- aktivizující metody (vlastní práce s digitální zrcadlovkou/notebookem, řešení zadaných úkolů, fotografování, prezentace vlastní tvorby, pohybové hry).

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok č. 1 (Organizační část) – 0:30 hod (1. den)

Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Jedná se o organizační část.

Během prvního bloku se lektori představí a seznámí účastníky s programem, technickými záležitostmi, zázemím výukového programu. Dojde k představení účastníků a jejich rozdělení do dvojic.

Téma č. 1 Organizační část – 30 min

Úvod do programu, vzájemné představení a seznámení s očekávanými výstupy.

Tematický blok č. 2 (Základy fotografování) – 2 hod (1. den)

V druhém bloku lektori rozdají techniku a společně s účastníky nastaví do prvotního nastavení. Následně společně projdou základní prvky fotoaparátů, jejich ovládání. V druhé části si účastníci prakticky vyzkouší ostření a tzv. zmrazení pohybu. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Úvod do techniky – 60 min

Rozdání SD karet a fotoaparátů, prvotní nastavení fotoaparátů, základy ovládání a práce s fotoaparátem. Technika správného držení přístroje.

Téma č. 2 Nácvik ovládání fotoaparátu – 60 min

Prvotní představení expozice (závěrka, program S). Prvotní seznámení se zoomem. Následně lektori detailně vysvětlí ostřicí body a techniku ostření. Při hře pak v praxi účastníci vyzkouší zaostřování a focení momentek, při další hře pak dojde k nácviku focení pohybu, tzv. zmrazení.

Tematický blok č. 3 (Program S a A, základy) – 2:30 hod (1. den)

Lektori se ponoří více do hloubky. Detailně představí funkci závěrky a popíší práci s krátkými časy. Při hrách si budou moci účastníci velmi dobře procvičit probranou látku. Zároveň se pomalu začnou seznamovat s kompozicí a úhly záběrů. V následující části se probere pojem hloubka ostrosti a clona. Účastníci se také dozví o hře Andělé, která bude probíhat po celou dobu programu. Na konci bloku budou lektori moci shrnout látku a rozšířit ji o tzv. expoziční trojúhelník. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů. Po skončení bloku bude prostor pro drakonické mazání fotografií.

Téma č. 1 Krátké časy, program S – 75 min

Závěrka a práce s krátkými časy. Hry na možnosti mrazení závěrů.

Téma č. 2 Program A – 75 min

Hloubka ostrosti a clona. Vysvětlení Andělů a portrétní snímky při hře.

Tematický blok č. 4 (Reflexe, seznamovací program) – 2 hod (1. den)

Na závěr dne dojde k zhodnocení. Účastníci vyberou ukázkové fotografie, které se velkoformátově promítnou. Lektori na fotografiích zopakují naučenou látku, poukážou na chyby i přesné splnění dané problematiky. V poslední části dne si účastníci zahrají několik her na seznámení a uvolnění atmosféry.

Téma č. 1 Hodnocení – 60 min

Promítání fotografií, reflexe, praktické rady.

Téma č. 2 Seznamovací program – 60 min

Blok aktivit, díky kterému se účastníci lépe poznají, uvolní se atmosféra a kolektiv se tak připraví na druhý den.

Tematický blok č. 5 (Program S, rozšíření) – 1 hod (2. den)

Druhý den začne rychlým zopakováním programu S, lektori připomenou prvky fotoaparátu, které budou účastníci v tomto dni nejvíce potřebovat. Dále dojde k seznámení s objektivy a pojmem ohnisková vzdálenost. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Program S - zopakování – 60 min

Teorie a praxe rozšiřující kompetence programu S.

Tematický blok č. 6 (Panning) – 0:45 hod (2. den)

Vysvětlení speciální dovednosti, která se ihned zkouší v praxi. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Panning – 45 min

Focení modelu při jízdě na kole/koloběžce/kolečku atd.

Tematický blok č. 7 (Program A, rozšíření) – 1 hod (2. den)

Téma expozičního trojúhelníku více do hloubky a hlavně jeho využitelnost v praxi. Návuk práce s hloubkou ostrosti. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Program A, rozšíření – 60 min

Hloubka ostrosti v terénu.

Tematický blok č. 8 (Makrofotografie) – 1:15 hod (2. den)

Lektori vysvětlí pojem makrofotografie a uvedou účastníky do tajů focení detailů. Vyzkouší si v praxi hledat motivy fotografie. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Makrofotografie – 75 min

Po úvodu do makrofotografie se účastníci poprvé sami vydávají do okolí a hledají své vlastní motivy, na kterých by vyzkoušeli makrofotografii a práci s hloubkou ostrosti.

Tematický blok č. 9 (Program S, extrémně rychlé časy, sportovní focení) – 2:15 hod (2. den)

Nepovinný blok. Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Po zopakování expozičního trojúhelníku lektori seznámí účastníky s pojmem vyvážení bílé a uvedou příklady, kdy se fotí na extrémně krátké časy. Účastníci si v tomto bloku vyzkoušení sekvenční focení a fotografii sportovní. Poprvé se dostanou k objektivům s dlouhým ohniskem. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Program S, extrémně rychlé časy – 60 min

Nové pojmy a práce se sekvenčním focením.

Téma č. 2 Program S, sportovní focení – 75 min

Vhled do parametru ISO, práce s objektivy s dlouhým ohniskem a v praxi zažití rozdílnosti práce s různými objektivy.

Tematický blok č. 10 (Samostatná práce) – 1:15 hodina (2. den)

Kreativní týmové focení s využitím všech parametrů. Lektori namotivují účastníky k velké samostatné práci ve skupinách – tedy bez účasti lektorů.

Téma č. 1 Samostatná tvorba – 75 min

Účastníci vyrazí do terénu s jasným zadáním a snaží se jej ve skupině splnit a tím se sami rozhodovat, které „typy“ fotografování použijí pro ten daný konkrétní objekt.

Tematický blok č. 11 (Reflexe) – 1:15 hodina (2. den)

Na závěr dne dojde k zhodnocení. Účastníci vyberou ukázkové fotografie, které se velkoformátově promítnou. Lektori na fotografiích zopakují naučenou látku, poukážou na chyby i přesné splnění dané problematiky. Promítnutí fotografií ze samostatné aktivity.

Téma č. 1 Hodnocení – 60 min

Promítání fotografií, reflexe, praktické rady.

Tematický blok č. 12 (Noční focení) – 3:15 hod (2. den)

Nepovinný blok. Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Teorie nočního focení. Lektori uvedou několik příkladů využití a společně s účastníky projdou parametry, které hrají při nočním focení podstatnou roli. Dále dojde k seznámení s objektivy a blesky. Následuje focení v praxi – aktivity u ohně, focení extrémních situací, hvězdného nebe, kdy je potřeba využít manuálního ostření ad. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Téma č. 1 Teorie nočního focení – 30 min

Seznámení s potřebnou technikou – stativy, blesky. Nastavení fotoaparátů a jednotlivých parametrů. Vydědování expozičního trojúhelníku.

Téma č. 2 Focení u ohně a při svíčke – 60 min

U táborového ohně dojde k focení nočních portrétů a aktivit, práce s ohněm a protisvětlem. Zkouška rozdílnosti fotografie s použitím blesku a bez něj.

Téma č. 3 Hvězdné nebe – 45 min

Focení se stativem hvězdného nebe. Účastníci vyzkouší prvky kreativního focení. Využití dlouhých časů a manuálního ostření.

Téma č. 4 Kreslení světlem – 60 min

Focení lighstickových stop.

Tematický blok č. 13 (Makrofotografie v praxi) – 2:00 hod (3. den)

Nepovinný blok. Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Nepovinná aktivita pro zájemce. Expert na poli makrofotografie bere zájemce na dvouhodinové ranní makrofocení s vypůjčenou technikou. Účastníci pochopí, co je pravá makrofotografie, jaké techniky musí fotograf zvládnout.

Téma č. 1 Makrofotografie v praxi – 120 min

Jen pro zájemce – ranní taje makrofotografie.

Tematický blok č. 14 (Shrnutí a něco navíc) – 1:30 hod (3. den)

Poslední den programu lektoři berou jako finální den plný hodnocení a praktických rad, které po zvládnutí teorie mohou účastníci snáze pochopit. Lektoři projdou doporučené vybavení fotografů a proberou další možné příslušenství. Závěrem je tzv. Desatero dobrého fotografa.

Téma č. 1 Shrnutí – 90 min

Závěrečné sezení a shrnutí. Snahou je motivovat účastníky k vlastnímu prohlubování znalostí.

Tematický blok č. 15 (Závěr) – 1:30 hod 3. den

Organizační ukončení programu. Vybrání techniky, závěrečné finální promítání a vyhodnocení Andělů. Závěrečná reflexe, diskuze a dotazníkové hodnocení.

Téma č. 1 Vybírání techniky – 30 min

Lektoři pečlivě převezmou veškerou zapůjčenou techniku.

Téma č. 2 Promítání a Andělé – 30 min

Finální promítání fotografií, reflexe, praktické rady. Lektoři vyhodnotí Anděly.

Téma č. 3 Závěr – 30 min

Závěrečná diskuze, kde by měli účastníci poskytnout zpětnou vazbu lektorům. Mimo diskuze se vyplňují také hodnotící dotazníky.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Pro realizaci programu je ideálním prostředím přírodní areál s pevným zázemím (kuchyň, jídelna, sociální zařízení, spaní). Areál musí být nezbytně opatřen elektřinou (klidně formou agregátu, to postačí). Dále je zapotřebí, aby některý prostor mohl pojmout všechny účastníky akce (v případě špatného počasí a pro nutné promítání fotografií). Z techniky je potřeba dataprojektor, notebook, plátno.

Pro přímou práci je zapotřebí fotografická technika, ideálně v počtu nejméně 10–12 zrcadlovek a 10–12 objektivů. Dále je zapotřebí dostatečné množství SD karet (pro každého účastníka jedna), obecné fotografické příslušenství (makroobjektivy, blesky, stativy).

Účastníci by měli mít propisku a zápisník, mají-li notebook, využijí jej.

Lektoři potřebují pomůcky na jednotlivé hry a aktivity.

1.11 Plánované místo konání

Výukový program lze realizovat kdekoliv, za předpokladu materiálního a technického vybavení (viz odstavec 1.10 Materiální a technické zabezpečení). Jako dostačující je i ZŠ s vlastním hřištěm a ideálně s blízkou přírodou.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Výukový program bude realizován i po skončení projektu, a to na náklady účastníků či za využití dalších finančních zdrojů. Lze jej realizovat kdekoliv, zapotřebí je však odpovídající materiální a technické vybavení. Tvůrci si dovedou představit jeho realizaci coby například doplnění formálního vzdělávání na škole v přírodě či jako náplň pro pravidelné schůzky zájmového spolku neformálního vzdělávání.

Nutnou podmínkou je expertní složení lektorského týmu. Pouhý laik nedokáže účastníkům předat s dostatečnou erudicí potřebné učivo. Stejně tak nedokáže poskytnout rady, řešit praktické problémy. Je vyzkoušené, že dvojice lektorů, kteří fotografování velmi zdárně ovládají, jsou schopni zajistit program, vysvětlit látku, neustále poskytovat rady, obcházet účastníky a detailně a individuálně vysvětlovat danou techniku focení.

Proto v programu níže nebudou vysvětleny zcela zásadní věci, které fotograf zná, umí vysvětlit a použít. Pokud by se měla definovat každá činnost, odůvodnit nastavení, vysvětlit pojem, metodika by byla zcela nepoužitelná.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů: 2

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		14 320
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů</i>	5 760
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	400
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	1000
Náklady na zajištění prostor		
Ubytování, stravování a doprava účastníků		16 000
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	6 000
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	10 000
Náklady na učební texty		0
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	0
	<i>Rozmnožení textů – počet stran:</i>	0
Režijní náklady		0

z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0
	<i>Poštovné, telefony</i>	0
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	0
	<i>Propagace</i>	0
	<i>Ostatní náklady</i>	0
	<i>Odměna organizátorům</i>	0
Náklady celkem	pro 24 účastníků	30 320
Poplatek za 1 účastníka		1 263

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

https://www.woodcraft.cz/index.php?right=ProClenyLLM_kestazeni&sid=&classid=26

Na rvp.cz je založený článek, po finálním schválení programu bude zveřejněn.

Program je spojen s licencí Creative Commons 4.0, ve variantě BY SA.

Fotografie a obrázky jsou dílem autora programu, Tomáše Hurta. Fotografie jsou použity v souladu s GDPR.

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

V průběhu celého programu budeme potřebovat dataprojektor a promítací plátno. Pro přímou práci je zapotřebí fotografická technika, ideálně v počtu nejméně 10–12 zrcadlovek a 10–12 objektivů. Dále je zapotřebí dostatečné množství SD karet (pro každého účastníka jedna), obecné fotografické příslušenství (makroobjektivy, blesky, stativy). Účastníci by měli mít propisku a zápisník, mají-li notebook, využijí jej.

Metody v programu:

klasické výukové: základní výklad o dané problematice na odpovídající úrovni dané cílové skupiny, vysvětlení práce, diskuze lektora s účastníky ve formě kladení otázek a upřesňování či doplňování odpovědí, zapojení didaktických her,

aktivizující: vlastní práce s fotoaparátem, řešení zadaných úkolů, vlastní tvorba a zpracování fotografií, prezentace vlastní tvorby, pohybové hry.

Na začátek uvedeme několik pojmů a jejich vysvětlení. Předpokladem metodiky je, že lektori práci s fotografií precizně znají a hlubší znalosti mají.

Clona

Je součástka objektivu, která reguluje množství světla, které objektivem projde. Clona se mechanicky rozšiřuje (clonové číslo klesá) či zmenšuje (clonové číslo roste).

Clonové číslo

Není podstatný výpočet, je ale nutné pochopení, že clonové číslo udává míru otevření clony. Maximálně zavřená clona má hodnoty u běžných objektivů do $f/22$, maximálně otevřená clona má pak hodnoty na stejných fotoaparátech od $f/1,4$, běžněji pak od $f/3,2$ apod. Tento parametr určuje uživatel či sám přístroj a je to základní parametr.

Čas závěrky

Označuje dobu, po kterou bude závěrka otevřená a bude tak umožněno, aby světlo procházelo přímo na snímač fotoaparátu. Tento parametr určuje uživatel či sám přístroj a je to základní parametr.

Expoziční trojúhelník

Popisuje vzájemné vztahy clony, času a ISO.

Hloubka ostrosti

Tento pojem označuje rozsah vzdáleností, kde je nutné mít vybraný objekt, aby byl zaostřený.

ISO

Hodnota citlivosti snímku. Při vyšších hodnotách ISO dochází k tzv. šumu, zrnitosti.

Makrofotografie

Detailní fotografie, která je zachycená v měřítku 1:1 a vyšším.

Ohnisková vzdálenost

V našem chápání není podstatná fyzikální definice. Pro fotografa je to hodnota podstatná, která určuje zorné pole objektivu a tím vlastně přiblížení objektů.

Ostření

Fotoaparát se zaostřuje pohybem čočky v objektivu. Správné ostření a zaostření na objekt zajistí, že objekt bude na výsledném snímku ostrý.

Ostřicí body

Dle nastavení fotoaparátu je vždy nejméně jeden ostřicí bod. Po umístění ostřicího bodu v hledáčku na objekt a namáčknutí spouště dojde k zaostření snímku na objekt.

Panning

Neboli švenkování. Sledování pohybujícího se objektu fotoaparátem tak, aby bylo dosaženo rozmazání pozadí.

Portrét

Fotografie, kde je dominantní částí snímku obličej.

Program A

Priorita clony. Program na Nikon fotoaparátech, kdy uživatel volí clonové číslo a pomocný parametr ISO. Čas závěrky mění aparát sám.

Program S

Priorita času. Program na Nikon fotoaparátech, kdy uživatel volí čas závěrky a pomocný parametr ISO. Clonu mění aparát sám.

Sekvenční snímání

Focení snímků v sériích, využitelné při focení sportu. Lze tak pořídit několik snímků za vteřinu.

Vyvážení bílé

Barevní vyvážení, které může provést fotoaparát tak, aby došlo k věrnému zachycení barev.

Závěrka

Je mechanická součástka, která umožňuje přístup světla na snímač fotoaparátu. A to po přesně danou dobu, kterou volí uživatel či sám přístroj.

2.1 Tematický blok č. 1 (Organizační část) – 0:30 hod

2.1.1 Téma č. 1 (Organizační část) – 30 min

Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Jedná se o organizační část.

Během prvního bloku se lektoři představí a seznámí účastníky s programem pobytu, technickými záležitostmi, zázemím výukového programu. Dojde k představení účastníků a jejich rozdělení do dvojic.

Pomůcky

Kartičky na jmenovky, psací potřeby.

Na začátku programu se účastníkům představí oba lektori. Při představení dají důraz na fotografickou tematiku, důvod toho, proč je baví fotit a proč rádi pracují s dětmi a mládeží. Dále lektori představí obsah celé vzdělávací akce a naopak vysvětlí, co se od programu čekat nedá – například práce s kompozicí, neb to je nadstavba k základům fotografování.

Lektori dále seznámí účastníky s areálem a pravidly bezpečnosti. Stejně tak s technickými záležitostmi (hygiena, denní režim, stravování, lékárna atd.).

Následuje představení účastníků – každý účastník si na připravenou kartičku (jmenovku) napíše své jméno či přezdívku a přilepí na tělo. Ostatním účastníkům sdělí jméno, svou osobní motivaci se účastnit obdobné akce, své znalosti fotografování (například zda pracoval někdy s digitální zrcadlovkou, zda fotí na mobil atd.) a naposledy řekne to, co od programu očekává.

Na závěr prvního bloku rozlosují lektori rozdělení účastníků do dvojic.

2.2 Tematický blok č. 2 (Základy fotografování) – 2:00 hod

V druhém bloku lektori rozdají techniku a společně s účastníky nastaví do prvotního nastavení. Následně společně projdou základní prvky fotoaparátů, jejich ovládání. V druhé části si účastníci prakticky vyzkouší ostření a tzv. zmrazení pohybu. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

2.2.1 Téma č. 1 (Úvod do techniky) – 60 min

Lektori rozdají všem účastníkům jednu z očíslovaných SD karet a do vylosovaných dvojic vždy po jednom digitálním fotoaparátu (pokud nemají fotoaparáty vlastní). Každý fotí jen na svou SD kartu.

Jeden z lektorů začne popisovat fotoaparát. Nejprve se věnuje bezpečnému držení přístroje a stabilnímu postoji. Dále přistoupí k popisu objektivu a těla. Popisuje ovládání přístroje od nejpodstatnějších (například on/off, spoušť a namáčknutí, volba programů) až po tlačítka méně využívaná, ale podstatná (například clona, vyvážení bílé náhled aj.). V popisu přístroje nezapomene na ukázkou vyjmutí a zasunutí SD karty a vyjmutí baterie.

Nakonec lektor představí menu a projde základní parametry. Společně tak nejen projdou ovládání fotoaparátu, ale i nastaví parametry na shodné hodnoty, aby všechny přístroje byly ve shodném nastavení.

2.2.2 Téma č. 2 (Nácvik ovládání fotoaparátu) – 60 min

V druhé části druhého bloku budou účastníci poprvé fotit v praxi. Lektor vyzve k nastavení programu S, vysvětlí jeho smysl a použití. Objasní účastníkům, že v programu S přístroj sám volí clonové číslo, nicméně že tomuto tématu se budeme věnovat později.

Lektor prozatím ve zkratce vysvětlí pojem závěrka. Dále pro různorodost objektivů seznámí účastníky s pojmem ohnisková vzdálenost, prakticky s nimi vyzkouší zoom a poukáže na volbu automatického/manuálního ostření a stabilizaci objektivu (pokud objektiv má). Dále vysvětlí princip namáčknutí (zaostření) a domáčknutí (vyfocení) spouště. Lektor neopomene seznámit účastníky s ostřicími body, ukáže jejich nastavení, vysvětlí smysl a naučí je měnit. To je prvotní nutný základ k tomu, aby účastník mohl začít fotit.

Následuje první aktivita:

Aktivita – nácvik ostření

Účastníci se rozdělí do dvou skupin (dvojice se jednoduše rozdělí). Účastník s fotoaparátem bude fotit (dále fotograf), účastník bez něj bude objektem focení (dále hráč). Fotografové fotí hráče,

jejich cílem je zachytit hráče při momentce a to tak, aby výsledná fotografie nebyla rozmazaná, byla správně zaostřená a aby hráč byl zachycen ve fotoaparátu celým svým obličejem.

Jeden z lektorů se věnuje hráčům. Vysvětlí jim, že se na vymezeném území musí mezi sebou setkávat, tj. se s kýmkoliv pozdraví, podají si ruce a řeknou své jméno. Poté jdou zase dále. Cílem není ani tak se seznámit s účastníky, jako spíš vytvářet živé těleso, mumraj, kdy ztěžují fotografům práci.

Druhý lektor mezitím poradí fotografům ideální nastavení (zvolí správné ISO dle světelných podmínek, závěrku nastaví na 1/320 až 1/400. Znovu připomene nutnost hlídat si ostřicí body, namáčknutí spouště a pevné (bezpečné držení fotoaparátu). Fotografové se snaží zachytit libovolného hráče tak, aby splnil cíle aktivity.

Po určité době se role vymění. Lektoři neustále putují mezi účastníky a radí s nastavením, postavením, modelům pak případně pomohou při studu či nejistotě.

Následuje druhá aktivita:

Aktivita – hra Evoluce

Účastníci se rozdělí na fotografy a hráče. Hráči hrají dle těchto pravidel: na začátku jsou všichni vajíčko. Tj. se pohybují prostorem se slovy „Kuli kuli“ a hledají jiné vejce. Pokud jej najdou, zahrají si kámen-nůžky-papír. Vítěz postupuje na žebříčku evoluce o úroveň výše, poražený zůstává na svém stupni. Následně oba hledají hráče se stejným stupněm evoluce a sehrají s ním další kolo kámen-nůžky-papír. Cílem je vystoupat v žebříčku evoluce co nejvýše, ideálně na metu nejvyšší. Žebříček a zvuky: vajíčko („kuli kuli“) – slepice („kokokokodák“) – kočka („mňau“) – pes („haf“) – slon (hráč chodí s chobotem a troubí) – yetti (hráč se bije v prsa a zakřičí „uáááá“). Yetti odchází stranou. Po určité době se role vymění.

Cílem fotografů je nyní jednak správně zaostřit a vyfotit snímek, dále pak tzv. zmrazit pohyb (pokosit se na některých fotografiích zachytit ruce při hře kámen-nůžky-papír). Lektoři poradí správné nastavení (ISO a závěrku, tu na hodnotě až 1/600). Po celou dobu aktivity chodí a radí účastníkům – nejen s technickým řešením, ale i postavením fotografa, vyčkáním na správný moment (nesnažit se vyfotit všechna zajímavá dění ve hře, spíš si vytipovat hráče a počkat si na něj), snahou nepřekážet jiným fotografům apod. Po určité době se role vymění.

2.3 Tematický blok č. 3 (Program S a A, základy) – 2:30 hod

Lektoři se ponoří více do hloubky. Detailně představí funkci závěrky a popíší práci s krátkými časy. Při hrách si budou moci účastníci velmi dobře procvičit probranou látku. Zároveň se pomalu začnou seznamovat s kompozicí a úhly záběrů. V následující části se probere pojem hloubka ostrosti a clona. Účastníci se také dozví o hře Anděl, která bude probíhat po celou dobu programu. Na konci bloku budou lektoři moci shrnout látku a rozšířit ji o tzv. expoziční trojúhelník. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů. Po skončení bloku bude prostor pro drakonické mazání fotografií.

Pomůcky

Létací talíře (frisbee), kartičky, psací potřeby, barevný padák (obecně známá pomůcka v MŠ či v ZŠ, info například: https://zs-nucice.cz/UserFiles/File/eu_new_321-460/VY_32_INOVACE_439.pdf).

2.3.1 Téma č. 1 (Krátké časy, program S) – 75 min

Lektoři na základě zkušeností více do hloubky vysvětlují pojem závěrka a program S (priorita času). Účastníkům představí a na praktickém modelu ukážou mechanickou práci závěrky. Prakticky (za

pomoci zvuku zrcadlovky) ukážou rozdíl mezi krátkým a dlouhým časem. Prakticky ukážou, kolik centimetrů až metrů urazí padající létací talíř za 1/1000, 1/300, 1/40 a 1/2 vteřiny (časy jen ilustračně).

Aktivita – hra disk golf

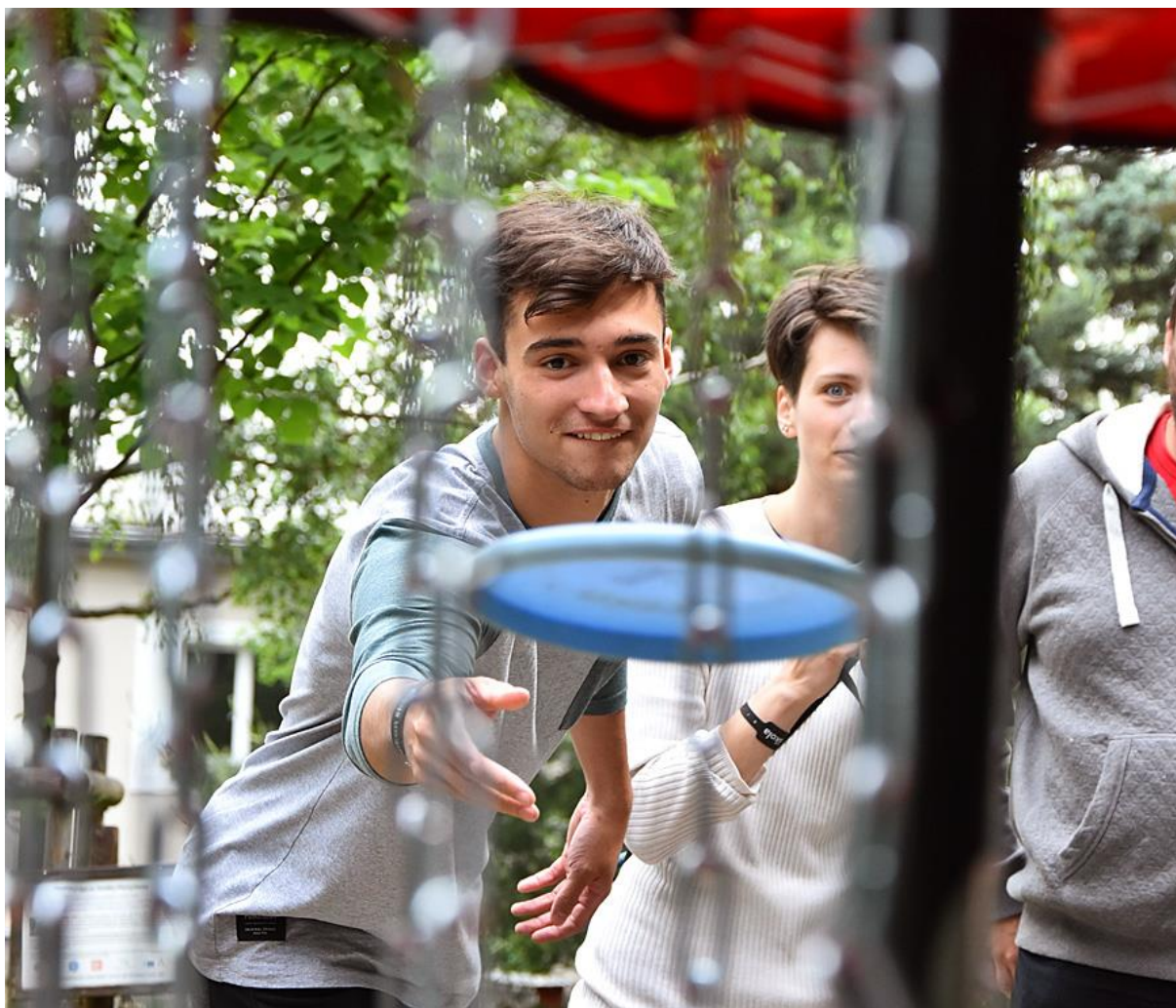
Pravidla jsou obecně známá. Účastníci se rozdělí opět na fotografy a hráče. Hráči hrají na 3 jamky, vzdálenost koše od 50 do 150 metrů. Fotografové se snaží zachytit hráče při rozmachu a odhodu létacího talíře, při dopadu létacího talíře do koše apod.

Cílem je zmrazit pohyb, zachytit naprosto zaostřeného hráče, kde jedinou rozmazanou částí smí být ruka odhazující talíř (ale nemusí být). Zároveň je ale zapotřebí zachytit na fotografii i samotný talíř (rozmazaný pohybem či ne, nehraje roli). Případně zachytit talíř při zachycení v řetězech koše, tedy ve vzduchu.

Fotografové nevyužívají sekvenční snímání. Jde o nácvik ostření, namáčknutí a domáčknutí spouště, zachycení okamžiku, zmrazení pohybu i vytvoření fotografie, kde bude vidět, co se na fotografii děje (bez létacího talíře nevypovídá fotografie o dění).

Lektoři opět mezi fotografy chodí a neustále radí (technika, úhel záběru). Po určité době se role vymění. Po skončení aktivity je krátká pauza a lektoři připomenou pravidlo neustálého mazání fotografií. Během fotografování je třeba vždy zhotovené fotografie průběžně prohlédnout a špatné nekompromisně mazat, aby se nehromadily.

2.3.2 Téma č. 2 (Program A) – 75 min

Lektoři se zaměří na program A (priorita clony) a vysvětlení pojmu clona, clonové číslo, hloubka ostrosti. Vysvětlí využití hloubky ostrosti z hlediska zaměření pozornosti na fotografii. Za pomoci modelu ukážou mechanické fungování clony.

Aktivita – Andělé

Jde o aktivitu, která bude ukončena až poslední den programu. Každý účastník si vylosuje kartičku se jménem osoby, kterému bude dělat anděla. Cílem (tajného) anděla je po dobu programu věnovat zvýšenou pozornost osobě vylosované a vytvořit právě této osobě 3–5 fotografií, portrétů.

Vyhodnotí se na konci programu. Cílem je zvládnout techniku fotografování, aby portrétní fotografie byla poutavá a osoba se sama sobě líbila. Dále pak být andělem tajným, tj. osoba fotografována by neměla zjistit, kdo je jejím andělem.

Lektoři po vysvětlení andělů i hloubky ostrosti připraví na stolech předměty tak, aby se na focení dalo pracovat s hloubkou ostrosti. Účastníci si vyzkouší pořídit 2 fotografie ze stejného místa a stejných objektů – jednu s clonovým číslem vysokým ($f 16$ a vyšší), jednu s clonovým číslem co nejnižším (záleží na objektivu a ohniskové vzdálenosti). Následně na svém fotoaparátu na vlastní oči zkontrolují rozdíl v hloubce ostrosti. Pokud tomu tak není, lektoři najdou problém a poradí (vzdálenost od předmětů, vzdálenost předmětů mezi sebou, pozadí, ohnisková vzdálenost objektivu).

Aktivita – Padák

Rozdělení na hráče a fotografy. Hráči se chytí barevného padáku (obecně známá pomůcka v MŠ či v ZŠ) a sehrají drobné hříčky dle uvážení lektorů.

Cílem fotografů je zachytit obličej, portrét libovolného hráče tak, aby vynikla hloubka ostrosti (tj. aby došlo k rozmazání pozadí).

2.4 Tematický blok č. 4 (Reflexe, seznamovací program) – 2:00 hod

Na závěr dne dojde k zhodnocení. Účastníci vyberou ukázkové fotografie, které se velkoformátově promítnou. Lektoři na fotografiích zopakují naučenou látku, poukážou na chyby i přesné splnění dané problematiky. V poslední části dne si účastníci zahrají několik her na seznámení a uvolnění atmosféry.

2.4.1 Téma č. 1 (hodnocení) – 60 min

Večerní program začne hodnocením dne formou promítání fotografií. Lektoři, kteří celý den připomínali, aby účastníci programu své fotografie při zhlédnutí ve fotoaparátu či v notebooku nelítostně promazávali, vyzvou již s předstihem účastníky, aby vybrali za tento první den 5–7 fotografií, které chtějí promítnout. Jako ukázkou zvládnutí techniky, fotografie, které dle nich stojí za zhlédnutí, či fotografie, kde je něco špatně a potřebují poradit, co přesně.

Lektoři při promítání fotografií komentují fotografie:

- Je splněna problematika, která se při daném focení zkoušela?
- Je na fotografii cokoliv kompozičně zajímavého (dobře či špatně) – kompozice není předmětem kurzu, ale na hotových fotografiích lze jisté základy představit, poradit, jak by fotce prospěla změna vzdálenosti, úhlu, umístění objektu atd.
- Primární snahou je samozřejmě účastníky pochválit, motivovat do dalšího dne.

2.4.2 Téma č. 2 (Seznamovací program) – 60 min

V poslední části je blok seznamovacího programu, připravený dle zkušeností lektorů, vzájemných vazeb kolektivu (jedná se o třídu, kroužek či uskupení různých a mezi sebou neznalých účastníků?) je připraven program, jehož cílem je prolomit poslední ledy. Lektoři jsou připraveni, pokud kdokoliv projeví zájem stran fotografování a chce nějaký bod z dnešního dne ještě jednou ozřejmit.

2.5 Tematický blok č. 5 (Program S, rozšíření) – 1:00 hod

Druhý den začne rychlým zopakováním programu S, lektoři připomenou prvky fotoaparátu, které budou účastníci v tomto dni nejvíce potřebovat. Dále dojde k seznámení s objektivy a pojmem ohnisková vzdálenost. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

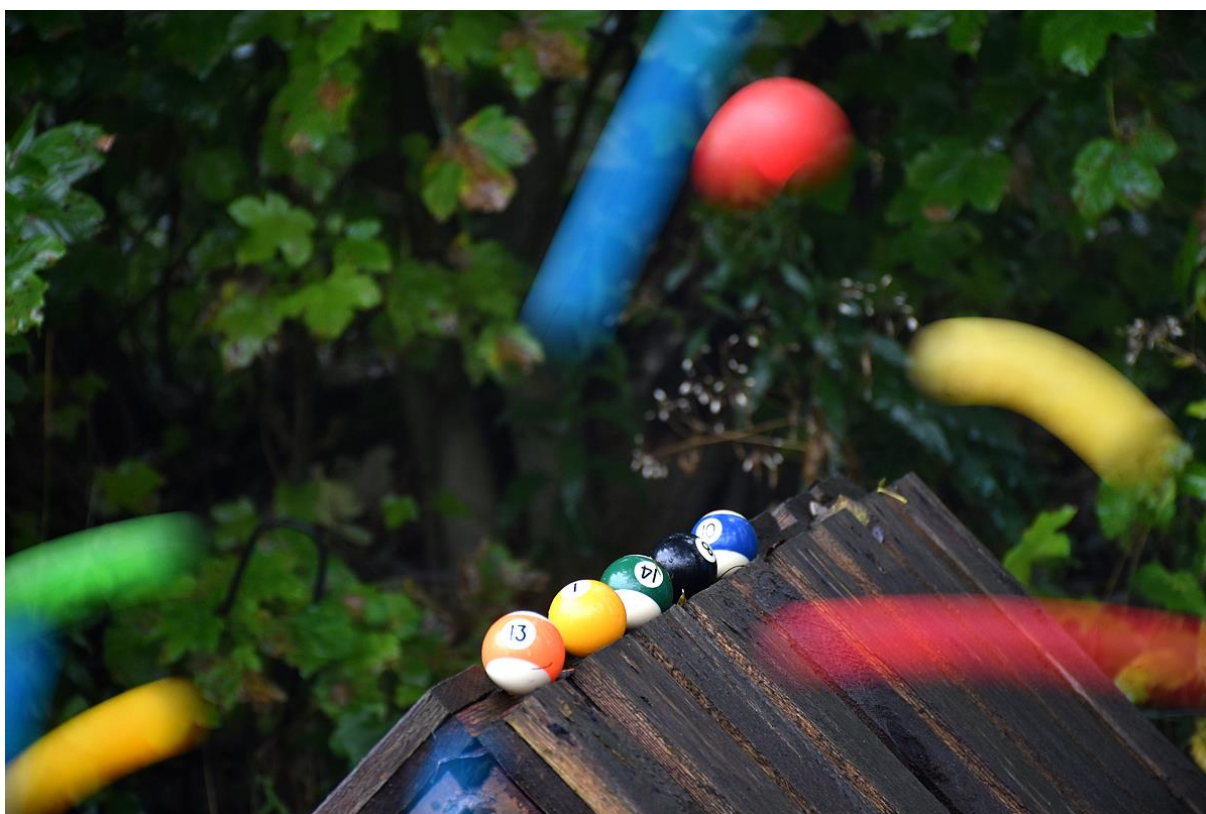
2.5.1 Téma č. 1 (Program S - zopakování) – 60 min

Po zopakování programu S, pojmů ISO, zopakování informací o objektivěch a ohniskové vzdálenosti lektoři vysvětlí důvody rozmazání a rozostření snímků. Špatné zaostření by mělo být po prvním dnu eliminováno. Důvod rozmazaného snímku kvůli špatně zvolené závěrce z prvního dne účastníci již také znají. Nyní lektoři detailně popíší, jaké časy se pro jaké situace používají (rychlý sport, sport, chůze,

statická fotografie, krajina ad.). Dalším důvodem rozmazaného snímku může být chybné domáčknutí spouště (hýbnutí celým fotoaparátem). I tento jev by měl být po prvním dnu znám, díky správnému postavení fotografa a správnému držení přístroje by se neměl dít. Poslední možností, kterou lektori zmíní, je specifická situace, kdy kvůli ohniskové vzdálenosti dojde k rozmazání fotografií při kratších časech, než by se čekalo.

Cílem tohoto bloku je maximálně pochopit práci s časem, usnadnit účastníkům proces rozhodování, který čas pro kterou situaci volit.

2.6 Tematický blok č. 6 (Panning) – 0:45 hod

Vysvětlení speciální dovednosti, která se ihned zkouší v praxi. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

2.6.1 Téma č. 1 (Panning) – 45 min

Lektori na příkladu z prvního dne (diskgolf) ukážou, jak lze lehce zmrazit pohyb. Po diskuzi dojdou účastníci k tomu, že za určitých okolností zmrazením pohybu dojde ke ztrátě informace. Zmrazením pohybu auta například nemusí být zřejmé, zda auto vůbec jede, či zda stojí. V případě, kdy chce fotograf zachytit a zvýraznit pohyb, dokáže pomocí panningu zachytit relativně zaostřený pohybující se objekt a rozmazat pozadí do barevných čar evokující rychlost.

Aktivita – panning

Jeden z lektorů se ujme vysvětlování, druhý zatím připraví areál pro panning. Na zem umístí výrazné body do jedné linie (například létací talíře). Dále rozdělí fotografie na dvě poloviny, které se rozestaví podél linie po obou jejích stranách.

Následuje nácvik panningu. Jeden z lektorů na kole či koloběžce jezdí na úrovni linie tam a zpět. Fotografové zachycují panning. Výrazné body jim slouží k zaostření (namáčknutí) fotoaparátu a v této pozici vyčkají, než budou moci panning vyfotit.

V tomto bloku se poprvé jedná o techniku, která je velmi náročná na nácvik. Lektori zde po celou dobu motivují, jen dostatečnou praxí se účastníkům povede relativně dobrá fotografie.

2.7 Tematický blok č. 7 (Program A, rozšíření) – 1:00 hod

Téma expozičního trojúhelníku více do hloubky a hlavně jeho využitelnost v praxi. Nácvik práce s hloubkou ostrosti. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

2.7.1 Téma č. 1 (Program A, rozšíření) – 60 min

Lektori rozvinou probranou látku dopodrobna. Detailně usouvztažní parametry závěrka – clona – pomocný parametr ISO, popíšou, jak se změna jednoho parametru může při zachování expozice vyrovnat změnou ostatních parametrů. Téma expozičního trojúhelníku se dobře demonstruje na obrázku a vysvětluje na tomto příkladu:

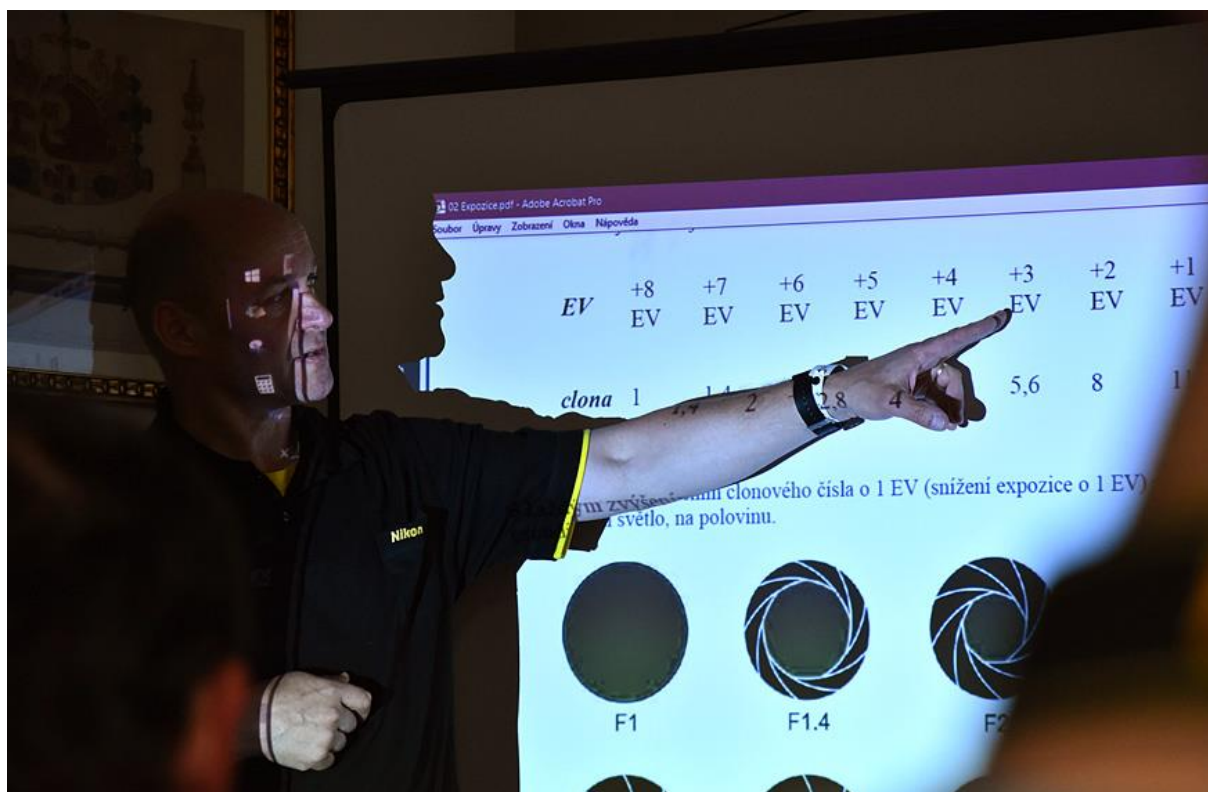
„Každá fotografie má nějakou expozici. Správná expozice znamená, že fotografie není ani tmavá, ani světlá. Jde tak o to, kolik světla se na fotografii dostane, to ovlivňuje fotograf nastavením tří parametrů. Představte si, že máme desetilitrový kýbl. Bude nám představovat fotografii. Do kýblu potřebujeme

dostat přesně správné množství vody, voda nám představuje světlo. Pokud do kýblu dostaneme přesně 10 litrů, bude kýbl plný, ale voda nepřeteče. Fotografie bude ideální, bude mít přesně správné množství světla. Pokud bude v kýblu vody méně, bude na fotografii méně světla, fotka bude tmavá. Pokud nám kýbl přeteče, bude na fotografii světla mnoho, fotka bude přesvětlená.

Jak tedy naplnit kýbl? Představte si, že máte hadici, kde můžete měnit průměr. Dokážete z této hadice udělat malou hadičku nebo hadici jak pro hasiče. K tomu dokážete přívod vody zcela ovládat – pustit vodu na vteřinu či na minutu. Jak naplníme kýbl právě deseti litry? Pokud z hadice uděláme malou hadičku, je jasné, že vodu budeme muset pouštět dlouhou dobu, než kýbl naplníme. Naopak pokud hadici otevřeme na maximum, uděláme z ní hasičskou hadici, stačí nám velmi krátká doba na to, abychom do kýblu kýžených 10 litrů dostali. Na tomto příkladu je vidět, jak spolu clona a závěrka souvisí. Hadice, to je analogie pro clonu – hadička (malý průměr hadice), to je zavřená clona (malé slonové číslo), hasičská hadice (velký průměr hadice), to je clona otevřená na maximum (velké clonové číslo). Přívod vody, to je analogie závěrky – dlouho puštěná voda, to jsou dlouhé časy závěrky, krátce puštěná voda, to jsou krátké časy závěrky. Vidíme tedy, že pokud snížíme clonové číslo (přivřeme clonu, tj. zmenšíme průměr hadice), musíme prodloužit čas závěrky (tj. vodu necháme téct déle). Pokud bychom tak neučinili, byla by fotka tmavá (měla by málo světla, tj. kýbl by nebyl naplněn 10 litry vody). A naopak. Pokud zvýšíme clonové číslo (více otevřeme clonu, tj. zvětšíme průměr hadice), musíme zkrátit čas závěrky (tj. vodu necháme téct kratší dobu). Pokud bychom tak neučinili, byla by fotka světlá /měla by světla přebytek, tj. kýbl by přetekl).“

Lektor dále rozvíjí různé kombinace – místo clony začne se závěrkou (zkrácení či prodloužení času) a snaží se s účastníky přijít na to, jak je nutné pracovat se clonou, aby na fotografii dopadlo stejné množství světla.

Následně po jasném pochopení clony a závěrky lektori přidají pomocný parametr ISO a tím zkompletují expoziční trojúhelník. Cílem tohoto bloku je jasné pochopení závislosti tří parametrů mezi sebou a jejich vlivu na expozici:

- Fotka je tmavá? Závěrku prodloužit nebo clonu otevřít nebo přidat zrnitost (ISO).
- Fotka je světlá? Závěrku zkrátit nebo clonu přivřít nebo ubrat zrnitost (ISO).

Následně lektori pomohou účastníkům s výběrem parametru, který by měli měnit:

- ISO – nastavujeme ideálně jen na začátku focení a to dle světla. Cílem je mít ISO co nejnižší.
- Závěrka – fotíme-li sport či rychlý pohyb, potřebujeme krátké časy. Zároveň již víme, přes které hodnoty bychom se neměli dostat, protože bychom nedokázali při focení udržet fotoaparát stabilní.
- Clona – fotíme-li portréty, snažíme se rozmazat pozadí díky malé hloubce ostrosti. Naopak u focení krajiny chceme mít zaostřeno co nejlépe, proto volíme velkou hloubku ostrosti.

Následně se program přesune k focení, kdy je cílem vyfotit v terénu objekty tak, abychom docílili rozmazání pozadí. Účastníci tak pracují v terénu, hledají si motivy a snaží se docílit žádaného cíle. Lektori na místě neustále radí a dokazují, že rozmazání závisí nejen na clonovém čísle, ale i ohniskové vzdálenosti, vzdálenosti objektů od fotoaparátu i mezi sebou, úhlu pohledu.

2.8 Tematický blok č. 8 (Makrofotografie) – 1:15 hod

Lektoři vysvětlí pojem makrofotografie a uvedou účastníky do tajů focení detailů. Vyzkouší si v praxi hledat motivy fotografie. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

2.8.1 Téma č. 1 (Makrofotografie) – 75 min

Lektoři využijí prostoru venku a poprvé vysvětlí pojem makrofotografie, fotografování detailů. Prozatím bez speciálních objektivů. Cílem účastníků je v terénu najít detail, který se pokusí zachytit co nejostřeji a co největší. Účastníci mj. pochopí, že ostření je limitováno vzdáleností objektivu od objektu. Makrofotografii nelze pořídít bez stabilního úchopu fotoaparátu a pevné pozice. Tímto focením dojde opět k tréninku mnoha naučených postupů.

2.9 Tematický blok č. 9 (Program S, extrémně rychlé časy, sportovní focení) – 2:15 hod

Nepovinný blok. Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Po zopakování expozičního trojúhelníku lektoři seznámí účastníky s pojmem vyvážení bílé a uvedou příklady, kdy se fotí na extrémně krátké časy. Účastníci si v tomto bloku vyzkouší sekvenční focení a fotografii sportovní. Poprvé se dostanou k objektivům s dlouhým ohniskem. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Pomůcky

Injekční stříkačky, voda, krabičky od zápalek.

2.9.1 Téma č. 1 (program S, extrémně rychlé časy) – 60 min

Lektoři po osvěžení expozičního trojúhelníku vysvětlí pojem vyvážení bílé (WB), ukážou jeho nastavení na fotoaparátu. Další využívání WB ponechají na citu účastníků. Na další program se přemístí do venkovního areálu – opět se rozdělí na skupinu hráčů a skupinu fotografů.

Aktivita – Vodní turnaj

Hráči sehrají vodní turnaj s injekčními stříkačkami, kde je cílem sestřelit vodou naplněnými stříkačkami krabičky zápalek. Fotografové se snaží zachytit pomocí sekvenčního snímání záběr, který bude zaostřený na osobu a bude vhodně zvolená hloubka ostrosti tak, aby došlo alespoň k minimálnímu rozmazání pozadí. Hlavně by ale na snímcích měl být zachycen proud vody a odstříkující kapky vody. K tomu je potřeba použít extrémně krátké časy závěrky.

Po aktivitě lektori připomenou nutnost průběžného mazání snímků.

2.9.2 Téma č. 2 (program S, sportovní focení) – 75 min

Na druhou část tematického bloku dojde k výměně objektivů. Objektivy s pevnými skly či s krátkými ohnisky vystřídají objektivy s ohniskem nejméně 200 mm.

Skupina hráčů sehraje hru kin-ball (obecně známá pravidla pro venkovní verzi – <http://kin-ball.cz/co-je-kin-ball>). Fotografové se snaží i pomocí sekvenčního snímání zachytit fotografii sportovní. Pracují s těžkými objektivy, stabilita je tak velmi podstatná. Díky dlouhému ohnisku však získají zcela neotřelé záběry a kreativnímu focení nic nebrání.

2.10 Tematický blok č. 10 (Samostatná práce) – 1:15 hod

Kreativní týmové focení s využitím všech parametrů. Lektoři namotivují účastníky k velké samostatné práci ve skupinách – tedy bez účasti lektorů.

2.10.1 Téma č. 1 (Samostatná práce) – 75 min

Delší blok zcela závislý na samostatné práci účastníků. Lektoři rozdělí účastníky na skupiny po 4–6 členech. Každá skupina si vylosuje 1 písničku obecně známou, českou. Úkolem každé skupiny bude nafotit „komiks“ alespoň 4 fotek tak, aby z fotek postupně bylo zřejmé, o jakou písničku se jedná. Skupina tak musí promyslet obsah jednotlivých fotek, scénu, stát se fotografy i modely zároveň. Podstatné je, aby při focení využili většinu naučených technik.

2.11 Tematický blok č. 11 (Reflexe) – 1:15 hod

Na závěr dne dojde k zhodnocení. Účastníci vyberou ukázkové fotografie, které se velkoformátově promítnou. Lektoři na fotografiích zopakují naučenou látku, poukážou na chyby i přesné splnění dané problematiky. Promítnou se fotografie ze samostatné aktivity.

2.11.1 Téma č. 1 (Reflexe) – 75 min

Večerní program začne hodnocením dne formou promítání fotografií. Lektoři, kteří celý den připomínali, aby účastníci kurzu své fotografie při zhlédnutí ve fotoaparátu či v notebooku nelítostně promazávali, vyzvou již s předstihem účastníky, aby vybrali za tento druhý den 10–15 fotografií, které chtějí promítnout. Jako ukázkou zvládnutí techniky, fotografie, které dle nich stojí za zhlédnutí či fotografie, kde je něco špatně a potřebují poradit, co přesně.

Lektoři při promítání fotografií komentují fotografie:

- Je splněna problematika, která se při daném focení zkoušela?
- Je na fotografii cokoliv kompozičně zajímavého (dobře či špatně) – kompozice není předmětem kurzu, ale na hotových fotografiích lze jisté základy představit, poradit, jak by fotce prospěla změna vzdálenosti, úhlu, umístění objektu atd.
- Primární snahou je samozřejmě účastníky pochválit, motivovat do dalšího dne.

V druhé části pak dojde k promítnutí komiksů písniček. Zde se hodnotí jak provedení, originalita a kreativita, tak technické zvládnutí fotografie.

2.12 Tematický blok č. 12 (Noční focení) – 3:15 hod

Nepovinný blok. Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Teorie nočního focení. Lektoři uvedou několik příkladů využití a společně s účastníky projdou parametry, které hrají při nočním focení podstatnou roli. Dále dojde k seznámení s objektivy a blesky. Následuje focení v praxi – aktivity u ohně, focení extrémních situací, hvězdného nebe, kdy je potřeba využít manuálního ostření ad. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Pomůcky

Svíčky, zápalky (zapalovač), dřevo na oheň lightsticky (svítící tyčinky).

2.12.1 Téma č. 1 (Teorie nočního focení) – 30 min

Lektoři ještě na osvětleném prostoru seznámí účastníky s potřebnou technikou pro noční focení – stativy, blesky. Dále projdou nastavení fotoaparátů tak, aby byly aparáty připraveny pro rychlé změny parametrů bez nutnosti hledání v menu (například vypnutí Active day light). Díky znalosti expozičního trojúhelníku spolu s účastníky vydedukují, jaké parametry je nutné zvolit.

2.12.2 Téma č. 2 (Focení u ohně a při svíčke) – 60 min

Následuje focení u ohně, tedy v tmavém prostředí s nasvíceným obličejem do načervenalé barvy. Dále dojde k focení samotného plamene. Lektoři zajistí průběžný program (písničky, hry) tak, aby zajistili dostatek modelů.

Účastníci zkoušejí focení s vysokým ISO, delším časem (ale při focení z ruky), změny vyvážení bílé i pokusy s objektivy. Spolu s lektory hned hodnotí rozdílnosti snímků na základě volby parametrů a hledají ideální vyváženost.

Aktivita – Noční portrét

Modelové drží v ruce svíčku a tím si osvětlují obličej. Fotografové se snaží zachytit působivý portrét – bez použití blesků a stativů. Dochází k vzájemné kooperaci mezi fotografem a modelem, jelikož je potřeba použít přiměřeně dlouhých časů.

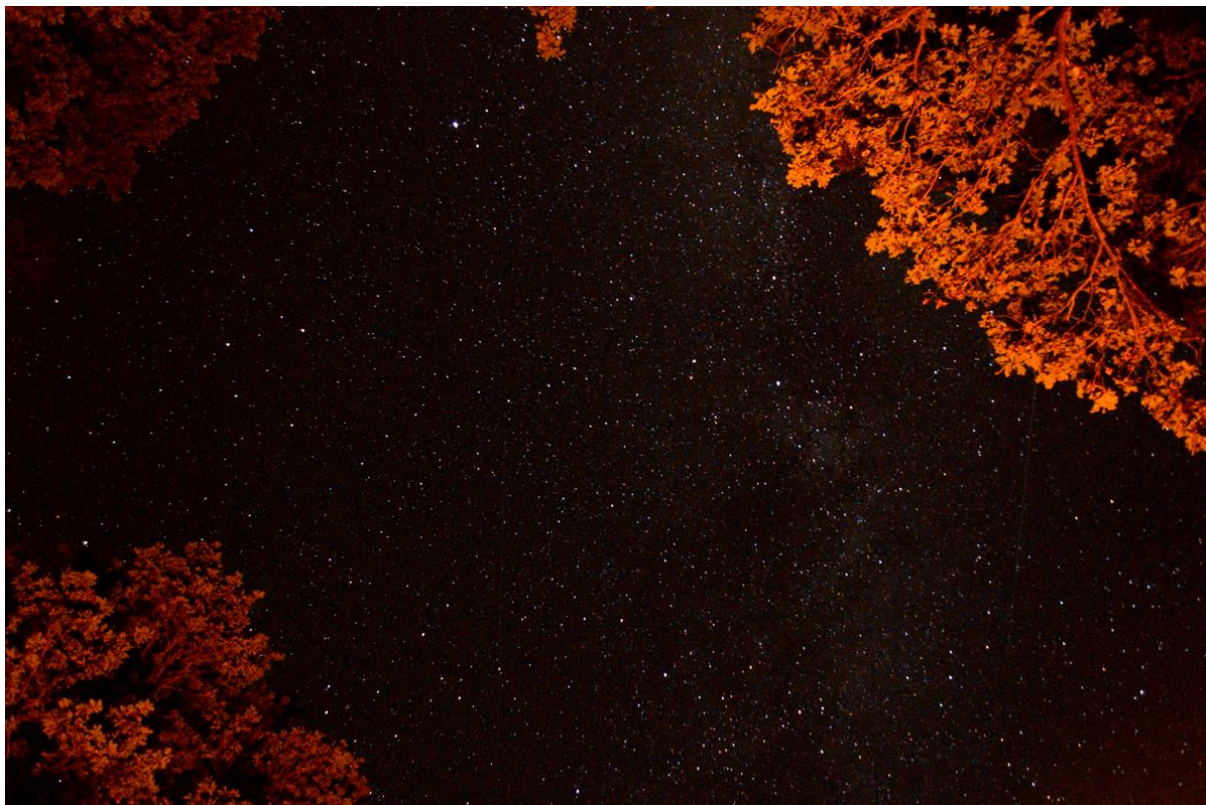

2.12.3 Téma č. 3 (Hvězdné nebe) – 45 min

Pro zájemce pokračuje aktivita nočního focení. Pomocí stativů účastníci pořídí fotografie noční oblohy. Naučí se tak pracovat s dlouhými časy, s manuálním ostřením, focením přes displej a na samospoušť.

Lektoři u všeho vysvětlí nutnost či potřebnost takového postupu. Poradí také s nastavením ISO, clony a času tak, aby se hvězdy povedly zachytit bez zachycení jejich pohybu.

2.12.4 Téma č. 4 (Kreslení světlem) – 60 min

Focení lightstickových stop je oblíbenou a velmi kreativní kratochvílí. Fotografové využijí stativů, jen místo nebe zaměří pomocí čelových svítilen („čelovek“) či osvětlených bodů modely. Po správném zaostření uzamknou ostření a pokouší se zachytit kreslení pomocí lightsticků. Postupně prodlužují časy

až na extrémní hodnoty, případně zapojí další kreativní techniky (krátkého nasvícení modelů, pozadí atd.).

2.13 Tematický blok č. 13 (Makrofotografie v praxi) – 2:00 hod

Nepovinný blok. Tento tematický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Expert na poli makrofotografie bere zájemce na dvouhodinové ranní makrofočení s vypůjčenou technikou. Účastníci pochopí, co je pravá makrofotografie, jaké techniky musí fotograf zvládnout.

2.13.1 Téma č. 1 (Makrofotografie v praxi) – 120 min

Zájemci si notně přivstanou a s lektory vyrazí zachytit ranní kapky rosy. K aktivitě potřebují mimo makrofotografické plné vybavy i karimatky, aby neleželi na zemi. Každý z účastníků si aktivitou nacvičí precizní ostření a udržení fotoaparátu nehnutě, v pevné pozici.

2.14 Tematický blok č. 14 (Shrnutí a něco navíc) – 1:30 hod

Poslední den programu lektori berou jako den plný hodnocení a praktických rad, které po zvládnutí teorie mohou účastníci snáze pochopit. Lektori projdou doporučené vybavení fotografů a proberou další možné příslušenství. Závěrem je tzv. Desatero dobrého fotografa.

2.14.1 Téma č. 1 (Shrnutí a něco navíc) – 90 min

Závěrečné sezení a shrnutí, ve zkratce lektori připomenou nacvičené techniky. Dále projdou vybavení fotografů, které je dle jejich zkušeností klíčové a nezbytné, které je naopak zbytečné či použitelné jen nahodile. Mezi potřebné příslušenství jistě patří: náhradní SD karta (dle typu přístroje), 1-2 náhradní baterie, 2 objektivy (ideální kombinace je jeden s menším rozsahem (18-55 mm) či objektiv s pevným ohniskem a jeden objektiv s větším ohniskem – 200, 300 mm). Objektivy dle zaměření fotografa a dle

typu přístroje (nepočítáme s tím, že by účastníci pracovali s full-frame přístrojem). Mezi užitečné vybavení řadíme i externí blesk. Snahou je motivovat účastníky k vlastnímu prohlubování znalostí.

Na závěr představí své vidění Desatera dobrého fotografa, vše náležitě okomentuje. Například:

1. Příprava na focení.
2. Studium a trénink.
3. Trpělivost a parketa.
4. Srovnávání a inspirace.
5. Výběr a mazání, mazání, mazání.
6. Sebereflexe.
7. Dobré rady.
8. Extrém a hledání.
9. Dobrý archiv a přehled.
10. Dobré světlo.

2.15 Tematický blok č. 15 (Závěr) – 1:30 hod

Organizační ukončení programu. Vybrání techniky, závěrečné promítání a vyhodnocení Andělů. Závěrečná reflexe, diskuze a dotazníkové hodnocení.

2.15.1 Téma č. 1 (Vybrání techniky) – 30 min

Lektoři převezmou techniku a vše bedlivě zkontrolují.

2.15.2 Téma č. 2 (Promítání a Andělé) – 30 min

Naposledy se promítnou fotografie – z nočního focení, ranní makrofotografie. Opět dojde k diskuzi a praktickým radám.

V druhé části dojde k promítnutí Andělů, kdy se daný objekt snímků snaží uhodnout, kdo byl jeho andělem, tj. kdo jej fotil. Fotky – portréty, dostane dotyčný s sebou domů.

2.15.3 Téma č. 3 (Závěr) – 30 min

Jsme v závěru programu. Lektori by měli připravit podmínky pro závěrečnou diskuzi, kde by měli účastníci poskytnout zpětnou vazbu lektorům. Mimo diskuze se vyplňují také hodnotící dotazníky.

3 Metodická část

V průběhu celého programu budeme potřebovat dataprojektor a promítací plátno. Pro přímou práci je zapotřebí fotografická technika, ideálně v počtu nejméně 10–12 zrcadlovek a 10–12 objektivů. Dále je zapotřebí dostatečné množství SD karet (pro každého účastníka jedna), obecné fotografické příslušenství (makroobjektivy, blesky, stativy). Účastníci by měli mít propisku a zápisník, mají-li notebook, využijí jej.

Ideální pro správné provedení aktivity je zajistit veškerou techniku a na místě ji účastníkům zapůjčit. Odpadne tak problém s různorodostí digitálních zrcadlovek. Pro lektory i účastníky je také snazší učit se postupy na jednom typu přístrojů.

Nutnou podmínkou je expertní složení lektorského týmu. Pouhý laik nedokáže účastníkům předat s dostatečnou erudicí potřebné učivo. Stejně tak nedokáže poskytnout rady, řešit praktické problémy. Je vyzkoušené, že dvojice lektorů, kteří fotografování velmi zdárně ovládají, jsou schopni zajistit program, vysvětlení látky, neustále poskytovat rady, obcházet účastníky a detailně a individuálně vysvětlovat danou techniku focení.

Proto v programu níže nebudou vysvětleny zcela zásadní věci, které fotograf zná, umí vysvětlit a použít. Pokud by se měla definovat každá činnost, odůvodnit nastavení, vysvětlit pojem, metodika by byla zcela nepoužitelná.

Rozvíjené kompetence:

Níže jsou zpracovány rozvíjené kompetence. Jelikož jsou bloky stylem práce podobné, jde jen o změnu techniky, rozvíjí se kompetence ve všech blocích prakticky stejně.

* Komunikace v mateřském jazyce

Účastníci během celého programu rozvíjejí kompetenci komunikovat v mateřském jazyce. Danou kompetenci rozvíjejí např. pochopením výkladu lektora či prostřednictvím prezentování své vlastní tvorby – intenzivně v blocích č. 2.1, 2.4, 2.10, 2.11, 2.15.

* Kompetence k učení

Rozvíjí se dovednosti samostatně tvořit, hledat vzájemné souvislosti, aktivně se učit pracovat s moderními technologiemi (notebookem/počítačem, fotoaparátem) a zdroji informací. Tato kompetence je rozvíjena bezesbýtku všude, nejzářnějším příkladem je blok č. 2.7 a pochopení souvislostí expozičního trojúhelníku.

* Kompetence k řešení problémů

Rozvíjí se dovednost řešit zadaný problém – pochopit otázku, zamyslet se nad dílčími kroky a jejich posloupností, vyřešit je, shrnout, zpracovat a vyhodnotit. Tato kompetence je obsažena ve všech blocích, v samostatné práci bez možnosti konzultovat s lektory pak o to více (blok č. 2.10).

* Kompetence pracovní

V programech se klade důraz na rozvíjení pracovních kompetencí jako je zodpovědnost při řešení svěřených dílčích úkolů, osvojení teoretických podkladů a uplatnění v praktickém řešení, nutnost dořešit úkol až do závěrečného výstupu, uplatnění kreativity při řešení úkolů. Opět ukázka kompetence, která je rozvíjena ve všech blocích. Lektoři se snaží vysvětlit postupy a důvody, účastníci po pochopení jsou nuceni použít nabyté znalosti v praxi.

* Komunikační kompetence

V rámci programu se klade důraz na verbální projev jednotlivých účastníků v rámci řízených diskuzí a zejména pak při závěrečné prezentaci vlastní tvorby, ale i v ostatních částech programu jsou účastníci stále lektorem vybízeni ke komunikaci. Danou kompetenci rozvíjejí účastníci např. pochopením výkladu lektora či prostřednictvím prezentování své vlastní tvorby – intenzivně v blocích č. 2.1, 2.4, 2.10, 2.11, 2.15.

* Kompetence sociální a personální

V rámci programu je snaha jednotlivými aktivitami (zejména při práci ve dvojicích) podporovat toleranci názorů a ochotu přijmout názor někoho jiného. Kompetence obsažena v diskuzích a neformálních radách v průběhu všech bloků.

* Kompetence občanské

Tuto kompetenci lze rozvíjet při hledání vztahů mezi člověkem a přírodou či vůbec prostředím, ve kterém žijeme. Hledání vhodných objektů či motivů k fotografování vede účastníky k pozornějšímu vnímání toho, co vidí kolem sebe. Rozvíjí se kritické myšlení. Tato kompetence je rozvíjena mimoděk, přitom velmi silně, hlavně v blocích makrofocení, nočního focení či při práci s clonou (bloky č. 2.7, 2.8, 2.10, 2.12 a 2.13).

Vhodné odkazy k vysvětlení pojmů:

clona: <https://www.megapixel.cz/clona>

clonové číslo: https://cs.wikipedia.org/wiki/Clonov%C3%A9_%C4%8D%C3%ADslo

čas závěrky: https://www.nikon.cz/microsites/digitutors/cs_CZ/df/functions/shutterspeed.html

hloubka ostrosti: <https://www.pakpak.cz/hyperfokalni-vzdalenost-jak-ji-rozumet-a-jak-s-ni-pracovat/>

ISO: <https://www.fotografovani.cz/fotopraxe/zakladni-postupy1/vliv-citlivosti-snimace-na-digitalni-sum-150568cz>

makrofotografie: <https://www.megapixel.cz/makrofotografie>

ohnisková vzdálenost: <https://www.megapixel.cz/jak-se-vyznat-v-zkratkach-u-objektivu>

ostření: <https://www.fotografovani.cz/fotopraxe/zakladni-postupy1/ostreni-a-hloubka-ostrosti-1-zaostrovani-151774cz>

ostřicí body: <https://www.blogfotografa.cz/jak-ostrit-pri-foceni-ostrici-body-dil-2/>

panning: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Panning>

závěrka: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1v%C4%9Brka_\(fotoapar%C3%A1t\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1v%C4%9Brka_(fotoapar%C3%A1t))

Doplňující zdroje:

<https://www.milujemefotografii.cz/jak-fotit>

<https://www.megapixel.cz/jak-fotit-zrcadlovkou>

<https://www.fotoguru.cz/fotografovani-rady/>

3.1 Metodický blok č. 1 (Organizační část) – 0:30 hod

3.1.1 Téma č. 1 (Organizační část) – 30 min

Tento metodický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Jedná se o organizační část.

Během prvního bloku se lektori představí a seznámí účastníky s programem pobytu, technickými záležitostmi, zázemím výukového programu. Dojde k představení účastníků a jejich rozdělení do dvojic.

Pomůcky

Kartičky na jmenovky, psací potřeby.

Na začátku programu se účastníkům představí oba lektori. Při představení dají důraz na fotografickou tematiku, důvod toho, proč je baví fotit a proč rádi pracují s dětmi a mládeží. Dále lektori představí obsah celé vzdělávací akce a naopak vysvětlí, co se od programu čekat nedá – například práce s kompozicí, neb to je nadstavba k základům fotografování.

Lektori dále seznámí účastníky s areálem a pravidly bezpečnosti. Stejně tak s technickými záležitostmi (hygiena, denní režim, stravování, lékárna atd.).

Následuje představení účastníků – každý účastník si na připravenou kartičku (jmenovku) napíše své jméno či přezdívku a přilepí na tělo. Ostatním účastníkům sdělí jméno, svou osobní motivaci se účastnit obdobné akce, své znalosti fotografování (například zda pracoval někdy s digitální zrcadlovkou, zda fotí na mobil atd.) a naposledy řekne to, co od programu očekává.

Na závěr prvního bloku rozlosují lektori rozdělení účastníků do dvojic.

Reflexe a hodnocení:

- Úvod je podstatný stran motivace na celou aktivitu programu, lektori by tak měli být velmi vstřícní a optimističtí.
- Je dobré vyzdvihnout i tu nejmenší přednost účastníka, živě komunikovat při představení.
- Účastníci bývají natěšení, s motivací a dobrou atmosférou nebývá na začátku problém.

3.2 Metodický blok č. 2 (Základy fotografování) – 2:00 hod

V druhém bloku lektori rozdají techniku a společně s účastníky nastaví do prvotního nastavení. Následně společně projdou základní prvky fotoaparátů, jejich ovládání. V druhé části si účastníci prakticky vyzkouší ostření a tzv. zmrazení pohybu. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

3.2.1 Téma č. 1 (název)

Lektori rozdají všem účastníkům jednu z očíslovaných SD karet a do vylosovaných dvojic vždy po jednom digitálním fotoaparátu (pokud nemají fotoaparáty vlastní).

Jeden z lektorů začne popisovat fotoaparát. Nejprve se věnuje bezpečnému držení přístroje a stabilnímu postoji. Dále přistoupí k popisu objektivu a těla. Popisuje ovládání přístroje od nejpodstatnějších (například on/off, spoušť a namáčknutí, volba programů) až po tlačítka méně využívaná, ale podstatná (například clona, vyvážení bílé náhled aj.). V popisu přístroje nezapomene na ukázkou vyjmutí a zasunutí SD karty a vyjmutí baterie.

Nakonec lektor představí menu a projde základní parametry. Společně tak nejen projdou ovládání fotoaparátu, ale i nastaví parametry na shodné hodnoty, aby všechny přístroje byly ve shodném nastavení.

3.2.2 Téma č. 2 (název)

V druhé části druhého bloku budou účastníci poprvé fotit v praxi. Lektor vyzve k nastavení programu S, vysvětlí jeho smysl a použití. Objasní účastníkům, že v programu S přístroj sám volí clonové číslo, nicméně že tomuto tématu se budeme věnovat později.

Lektor prozatím ve zkratce vysvětlí pojem závěrka. Dále pro různorodost objektivů seznámí účastníky s pojmem ohnisková vzdálenost, prakticky s nimi vyzkouší zoom a poukáže na volbu automatického/manuálního ostření a stabilizaci objektivu (pokud objektiv má). Dále vysvětlí princip namáčknutí (zaostření) a domáčknutí (vyfocení) spouště. Lektor neopomene seznámit účastníky s ostřicími body, ukáže jejich nastavení, vysvětlí smysl a naučí je měnit. To je prvotní nutný základ k tomu, aby účastník mohl začít fotit.

Následuje první aktivita:

Aktivita – nácvik ostření

Účastníci se rozdělí do dvou skupin (dvojice se jednoduše rozdělí). Účastník s fotoaparátem bude fotit (dále fotograf), účastník bez něj bude objektem focení (dále hráč). Fotografové fotí hráče, jejich cílem je zachytit hráče při momentce a to tak, aby výsledná fotografie nebyla rozmazaná, byla správně zaostřená a aby hráč byl zachycen ve fotoaparátu celým svým obličejem.

Jeden z lektorů se věnuje hráčům. Vysvětlí jim, že se na vymezeném území musí mezi sebou setkávat, tj. se s kýmkoliv pozdraví, podají si ruce a řeknou své jméno. Poté jdou zase dále. Cílem není ani tak se seznámit s účastníky, jako spíš vytvářet živé těleso, mumraj, kdy ztěžují fotografům práci.

Druhý lektor mezitím poradí fotografům ideální nastavení (zvolí správné ISO dle světelných podmínek, závěrku nastaví na 1/320 až 1/400. Znovu připomene nutnost hlídat si ostřicí body, namáčknutí spouště a pevné (bezpečné držení fotoaparátu). Fotografové se snaží zachytit libovolného hráče tak, aby splnil cíle aktivity.

Po určité době se role vymění. Lektoři neustále putují mezi účastníky a radí s nastavením, postavením, modelům pak případně pomohou při studu či nejistotě.

Následuje druhá aktivita:

Aktivita – hra Evoluce

Účastníci se rozdělí na fotografy a hráče. Hráči hrají dle těchto pravidel: na začátku jsou všichni vajíčko. Tj. se pohybují prostorem se slovy „Kuli kuli“ a hledají jiné vejce. Pokud jej najdou, zahrají si kámen-nůžky-papír. Vítěz postupuje na žebříčku evoluce o úroveň výše, poražený zůstává na svém stupni. Následně oba hledají hráče se stejným stupněm evoluce a sehrají s ním další kolo kámen-nůžky-papír. Cílem je vystoupat v žebříčku evoluce co nejvýše, ideálně na metu nejvyšší. Žebříček a zvuky: vajíčko („kuli kuli“) – slepice („kokokokodák“) – kočka („mňau“) – pes („haf“) – slon (hráč chodí s chobotem a troubí) – yetti (hráč se bije v prsa a zakřičí „uáááá“). Yetti odchází stranou. Po určité době se role vymění.

Cílem fotografů je nyní jednak správně zaostřit a vyfotit snímek, dále pak tzv. zmrazit pohyb (pokusit se na některých fotografiích zachytit ruce při hře kámen-nůžky-papír). Lektoři poradí

správné nastavení (ISO a závěrku, tu na hodnotě až 1/600). Po celou dobu aktivity chodí a radí účastníkům – nejen s technickým řešením, ale i postavením fotografa, vyčkáním na správný moment (nesnažit se vyfotit všechna zajímavá dění ve hře, spíš si vytipovat hráče a počkat si na něj), snahou nepřekážet jiným fotografům apod. Po určité době se role vymění.

Reflexe a hodnocení:

- V úvodu je zapotřebí nepřehltnout účastníky pojmy a složitosti menu v přístrojích, lektoři musí vybrat jen ty nejpodstatnější položky.
- Doporučujeme viditelně umístit, kdo má kterou SD kartu (číslo), ukázalo se praktické pro lektory i účastníky. (Účastníci pracují s jedním fotoaparátem a mění si své přidělené SD karty, aby na své SD kartě měli jen své fotografie.)
- Ostření je základní technikou, bez jeho zvládnutí nelze pokračovat v dalších aktivitách, proto by tento blok měl skončit kompletním uměním ostření.
- Při hrách na úvodu programu je podstatné, aby lektoři mimo poskytování rad účastníkům i aktivně vystupovali ve hrách, tvořili dobrou atmosféru.
- Lektoři musí hned na začátku ukázat, že jsou připraveni neustále radit. Takto nastavené pravidlo pak pomůže při vzájemné důvěře a účastníci cítí osobní přístup, což reflektují kladně.
- Účastníci při hodnocení vyzdvihli okamžitou práci s přístrojem, který většina z nich nikdy v ruce nedržela. Technicky zdatná mládež si se zrcadlovkou velmi rychle porozumí.

3.3 Metodický blok č. 3 (Program S a A, základy) – 2:30 hod

Lektoři se ponoří více do hloubky. Detailně představí funkci závěrky a popíší práci s krátkými časy. Při hrách si budou moci účastníci velmi dobře procvičit probranou látku. Zároveň se pomalu začnou seznamovat s kompozicí a úhly záběrů. V následující části se probere pojem hloubka ostrosti a clona. Účastníci se také dozví o hře Andělé, která bude probíhat po celou dobu programu. Na konci bloku budou lektoři moci shrnout látku a rozšířit ji o tzv. expoziční trojúhelník. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů. Po skončení bloku bude prostor pro drakonické mazání fotografií.

Pomůcky

Létací talíře (frisbee), kartičky, psací potřeby, barevný padák (obecně známá pomůcka v MŠ či v ZŠ (informace např.: https://zs-nucice.cz/UserFiles/File/eu_new_321-460/VY_32_INOVACE_439.pdf).

3.3.1 Téma č. 1 (Krátké časy, program S) – 75 min

Lektoři na základě zkušeností více do hloubky vysvětlují pojem závěrka a program S (priorita času). Účastníkům představí a na praktickém modelu ukážou mechanickou práci závěrky. Prakticky (za pomoci zvuku zrcadlovky) ukážou rozdíl mezi krátkým a dlouhým časem. Prakticky ukážou, kolik centimetrů až metrů urazí padající létací talíř za 1/1000, 1/300, 1/40 a 1/2 vteřiny (časy jen ilustračně).

Aktivita – hra disk golf

Pravidla jsou obecně známá. Účastníci se rozdělí opět na fotografy a hráče. Hráči hrají na 3 jamky, vzdálenost koše od 50 do 150 metrů. Fotografové se snaží zachytit hráče při rozmachu a odhodu létacího talíře, při dopadu létacího talíře do koše apod.

Cílem je zmrazit pohyb, zachytit naprosto zaostřeného hráče, kde jedinou rozmazanou částí smí být ruka odhazující talíř (ale nemusí být). Zároveň je ale zapotřebí zachytit na fotografii i samotný

talíř (rozmazaný pohybem či ne, nehraje roli). Případně zachytit talíř při zachycení v řetězech koše, tedy ve vzduchu.

Fotografové nevyužívají sekvenční snímání. Jde o nácvik ostření, namáčknutí a domáčknutí spouště, zachycení okamžiku, zmrazení pohybu i vytvoření fotografie, kde bude vidět, co se na fotografii děje (bez létacího talíře nevypráví fotografie o dění).

Lektoři opět mezi fotografy chodí a neustále radí (technika, úhel záběru). Po určité době se role vymění. Po skončení aktivity je krátká pauza a lektoři připomenou pravidlo neustálého mazání fotografií. Během fotografování je třeba vždy zhotovené fotografie průběžně prohlédnout a špatné nekompromisně mazat, aby se nehromadily.

3.3.2 Téma č. 2 (Program A) – 75 min

Lektoři se zaměří na program A (priorita clony) a vysvětlení pojmu clona, clonové číslo, hloubka ostrosti. Vysvětlí využití hloubky ostrosti z hlediska zaměření pozornosti na fotografii. Za pomoci modelu ukážou mechanické fungování clony.

Aktivita – Andělé

Jde o aktivitu, která bude ukončena až poslední den programu. Každý účastník si vylosuje kartičku se jménem osoby, kterému bude dělat anděla. Cílem (tajného) anděla je po dobu programu věnovat zvýšenou pozornost osobě vylosované a vytvořit právě této osobě 3–5 fotografií, portrétů.

Vyhodnotí se na konci programu. Cílem je zvládnout techniku fotografování, aby portrétní fotografie byla poutavá a osoba se sama sobě líbila. Dále pak být andělem tajným, tj. osoba fotografována by neměla zjistit, kdo je jejím andělem.

Lektoři po vysvětlení andělů i hloubky ostrosti připraví na stolech předměty tak, aby se na focení dalo pracovat s hloubkou ostrosti. Účastníci si vyzkouší pořídit 2 fotografie ze stejného místa a stejných objektů – jednu s clonovým číslem vysokým ($f 16$ a vyšší), jednu s clonovým číslem co nejnižším (záleží na objektivu a ohniskové vzdálenosti). Následně na svém fotoaparátu na vlastní oči zkontrolují rozdíl v hloubce ostrosti. Pokud tomu tak není, lektoři najdou problém a poradí (vzdálenost od předmětů, vzdálenost předmětů mezi sebou, pozadí, ohnisková vzdálenost objektivu).

Aktivita – Padák

Rozdělení na hráče a fotografy. Hráči se chytí barevného padáku (obecně známá pomůcka v MŠ či v ZŠ) a sehrají drobné hříčky dle uvážení lektorů.

Cílem fotografů je zachytit obličej, portrét libovolného hráče tak, aby vynikla hloubka ostrosti (tj. aby došlo k rozmazání pozadí).

Reflexe a hodnocení:

- vhodně zvolení hry (akční, přitom snadné na vysvětlení pravidel i hraní) jsou základem úspěchu
- lektoři nemohou hrát složité hry, které by museli složitě rozhodcovat, nemohli by se věnovat účastníkům při focení
- hloubka ostrosti je jednoznačně první „wow“ efektem – fotky s rozmazaným pozadím všichni znají, ale málokdo je umí vytvořit sám, jistou technikou.

- Andělé – doporučujeme neustále připomínat, aby pro samé focení účastníci nezapomínali na tuto aktivitu

- z reflexe je patrné, že po rychlém úvodu, nadšení z focení s krátkým časem (zmrazení), účastníci nadšeně fotili s rozmazaným pozadím. Tato technika velmi prohlubuje jejich kreativitu.

3.4 Metodický blok č. 4 (Reflexe, seznamovací program) – 2:00 hod

Na závěr dne dojde k zhodnocení. Účastníci vyberou ukázkové fotografie, které se velkoformátově promítnou. Lektoři na fotografiích zopakují naučenou látku, poukážou na chyby i přesné splnění dané problematiky. V poslední části dne si účastníci zahrají několik her na seznámení a uvolnění atmosféry.

3.4.1 Téma č. 1 (hodnocení) – 60 min

Večerní program začne hodnocením dne formou promítání fotografií. Lektoři, kteří celý den připomínali, aby účastníci programu své fotografie při zhlédnutí ve fotoaparátu či v notebooku nelitostně promazávali, vyzvou již s předstihem účastníky, aby vybrali za tento první den 5–7 fotografií, které chtějí promítnout. Jako ukázkou zvládnutí techniky, fotografie, které dle nich stojí za zhlédnutí, či fotografie, kde je něco špatně a potřebují poradit, co přesně.

Lektoři při promítání fotografií komentují fotografie:

- Je splněna problematika, která se při daném focení zkoušela?
- Je na fotografii cokoli kompozičně zajímavého (dobře či špatně) – kompozice není předmětem kurzu, ale na hotových fotografiích lze jisté základy představit, poradit, jak by fotce prospěla změna vzdálenosti, úhlu, umístění objektu atd.
- Primární snahou je samozřejmě účastníky pochválit, motivovat do dalšího dne.

3.4.2 Téma č. 2 (Seznamovací program) – 60 min

V poslední části je blok seznamovacího programu, připravený dle zkušeností lektorů, vzájemných vazeb kolektivu (jedná se o třídu, kroužek či uskupení různých a mezi sebou neznalých účastníků?) je připraven program, jehož cílem je prolomit poslední ledy. Lektoři jsou připraveni, pokud kdokoliv projeví zájem stran fotografování a chce nějaký bod z dnešního dne ještě jednou ozřejmit.

Reflexe a hodnocení:

- Večerní promítání bude mít vždy velký úspěch, málokdo své fotografie vidí jinde než na sociálních sítích. Promítání a diskuze nad fotografiemi velmi motivuje.
- Seznamovací hry nelze podcenit, vytvoření dobré večerní pohody se přenesou na další dny.

3.5 Metodický blok č. 5 (Program S, rozšíření) – 1:00 hod

Druhý den začne rychlým zopakováním programu S, lektoři připomenou prvky fotoaparátu, které budou účastníci v tomto dni nejvíce potřebovat. Dále dojde k seznámení s objektivy a pojmem ohnisková vzdálenost. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

3.5.1 Téma č. 1 (Program S - zopakování) – 60 min

Po zopakování programu S, pojmů ISO, zopakování informací o objektivě a ohniskové vzdálenosti lektoři vysvětlí důvody rozmazání a rozostření snímků. Špatné zaostření by mělo být po prvním dnu

eliminováno. Důvod rozmazaného snímku kvůli špatně zvolené závěrce z prvního dne účastníci již také znají. Nyní lektori detailně popíšíou, jaké časy se pro jaké situace používají (rychlý sport, sport, chůze, statická fotografie, krajina ad.). Dalším důvodem rozmazaného snímku může být chybné domáčknutí spouště (hýbnutí celým fotoaparátém). I tento jev by měl být po prvním dnu znám, díky správnému postavení fotografa a správnému držení přístroje by se neměl dít. Poslední možností, kterou lektori zmíní, je specifická situace, kdy kvůli ohniskové vzdálenosti dojde k rozmazání fotografií při kratších časech, než by se čekalo.

Cílem tohoto bloku je maximálně pochopit práci s časem, usnadnit účastníkům proces rozhodování, který čas pro kterou situaci volit.

Reflexe a hodnocení:

- Z hodnocení je patrné, že po prvním dnu s praktickým nácvikem je snazší pochopit teorii.
- Doporučujeme neustále připomínat pevné postavení, správné držení přístroje i využívání řemenu kolem krku.

3.6 Metodický blok č. 6 (Panning) – 0:45 hod

Vysvětlení speciální dovednosti, která se ihned zkouší v praxi. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

3.6.1 Téma č. 1 (Panning) – 45 min

Lektori na příkladu z prvního dne (diskgolf) ukážou, jak lze lehce zmrazit pohyb. Po diskuzi dojdou účastníci k tomu, že za určitých okolností zmrazením pohybu dojde ke ztrátě informace. Zmrazením pohybu auta například nemusí být zřejmé, zda auto vůbec jede, či zda stojí. V případě, kdy chce fotograf zachytit a zvýraznit pohyb, dokáže pomocí panningu zachytit relativně zaostřený pohybující se objekt a rozmazat pozadí do barevných čar evokující rychlost.

Aktivita – panning

Jeden z lektorů se ujme vysvětlování, druhý zatím připraví areál pro panning. Na zem umístí výrazné body do jedné linie (například létací talíře). Dále rozdělí fotografie na dvě poloviny, které se rozestaví podél linie po obou jejích stranách.

Následuje nácvik panningu. Jeden z lektorů na kole či koloběžce jezdí na úrovni linie tam a zpět. Fotografové zachycují panning. Výrazné body jim slouží k zaostření (namáčknutí) fotoaparátu a v této pozici vyčkají, než budou moci panning vyfotit.

V tomto bloku se poprvé jedná o techniku, která je velmi náročná na nácvik. Lektori zde po celou dobu motivují, jen dostatečnou praxí se účastníkům povede relativně dobrá fotografie.

Reflexe a hodnocení:

- První obtížná technika. Při dobré práci lektorů je to zvládnutelné.
- Doporučujeme nepodcenit časovou náročnost.
- Z hodnocení vyplývá, že panning je pro účastníky zcela neznámou technikou a jeho zvládnutí v nich velmi prohlubuje sebevědomí fotografa a nadšení do aktivit.

3.7 Metodický blok č. 7 (Program A, rozšíření) – 1:00 hod

Téma expozičního trojúhelníku více do hloubky a hlavně jeho využitelnost v praxi. Návuk práce s hloubkou ostrosti. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

3.7.1 Téma č. 1 (Program A, rozšíření) – 60 min

Lektoři rozvinou probranou látku dopodrobna. Detailně usouvztažní parametry závěrka – clona – pomocný parametr ISO, popíšíou, jak se změna jednoho parametru může při zachování expozice vyrovnat změnou ostatních parametrů. Téma expozičního trojúhelníku se dobře demonstruje na obrázku a vysvětluje na tomto příkladu:

„Každá fotografie má nějakou expozici. Správná expozice znamená, že fotografie není ani tmavá, ani světlá. Jde tak o to, kolik světla se na fotografii dostane, to ovlivňuje fotograf nastavením tří parametrů. Představte si, že máme desetilitrový kýbl. Bude nám představovat fotografii. Do kýblu potřebujeme dostat přesně správné množství vody, voda nám představuje světlo. Pokud do kýblu dostaneme přesně 10 litrů, bude kýbl plný, ale voda nepřeteče. Fotografie bude ideální, bude mít přesně správné množství světla. Pokud bude v kýblu vody méně, bude na fotografii méně světla, fotka bude tmavá. Pokud nám kýbl přeteče, bude na fotografii světla mnoho, fotka bude přesvětlená.

Jak tedy naplnit kýbl? Představte si, že máte hadici, kde můžete měnit průměr. Dokážete z této hadice udělat malou hadičku nebo hadici jak pro hasiče. K tomu dokážete přívod vody zcela ovládat – pustit vodu na vteřinu či na minutu. Jak naplníme kýbl právě deseti litry? Pokud z hadice uděláme malou hadičku, je jasné, že vodu budeme muset pouštět dlouhou dobu, než kýbl naplníme. Naopak pokud hadici otevřeme na maximum, uděláme z ní hasičskou hadici, stačí nám velmi krátká doba na to, abychom do kýblu kýžených 10 litrů dostali. Na tomto příkladu je vidět, jak spolu clona a závěrka souvisí. Hadice, to je analogie pro clonu – hadička (malý průměr hadice), to je zavřená clona (malé slonové číslo), hasičská hadice (velký průměr hadice), to je clona otevřená na maximum (velké clonové číslo). Přívod vody, to je analogie závěrky – dlouho puštěná voda, to jsou dlouhé časy závěrky, krátce puštěná voda, to jsou krátké časy závěrky. Vidíme tedy, že pokud snížíme clonové číslo (přivřeme clonu, tj. zmenšíme průměr hadice), musíme prodloužit čas závěrky (tj. vodu necháme téct déle). Pokud bychom tak neučinili, byla by fotka tmavá (měla by málo světla, tj. kýbl by nebyl naplněn 10 litry vody). A naopak. Pokud zvýšíme clonové číslo (více otevřeme clonu, tj. zvětšíme průměr hadice), musíme zkrátit čas závěrky (tj. vodu necháme téct kratší dobu). Pokud bychom tak neučinili, byla by fotka světlá /měla by světla přebytek, tj. kýbl by přetekl).“

Lektor dále rozvíjí různé kombinace – místo clony začne se závěrkou (zkrácení či prodloužení času) a snaží se s účastníky přijít na to, jak je nutné pracovat se clonou, aby na fotografii dopadlo stejné množství světla.

Následně po jasném pochopení clony a závěrky lektori přidají pomocný parametr ISO a tím zkompletují expoziční trojúhelník. Cílem tohoto bloku je jasné pochopení závislosti tří parametrů mezi sebou a jejich vlivu na expozici:

- Fotka je tmavá? Závěrku prodloužit nebo clonu otevřít nebo přidat zrnitost (ISO).
- Fotka je světlá? Závěrku zkrátit nebo clonu přivřít nebo ubrat zrnitost (ISO).

Následně lektori pomohou účastníkům s výběrem parametru, který by měli měnit:

- ISO – nastavujeme ideálně jen na začátku focení a to dle světla. Cílem je mít ISO co nejnižší.
- Závěrka – fotíme-li sport či rychlý pohyb, potřebujeme krátké časy. Zároveň již víme, přes které hodnoty bychom se neměli dostat, protože bychom nedokázali při focení udržet fotoaparát stabilní.
- Clona – fotíme-li portréty, snažíme se rozmazat pozadí díky malé hloubce ostrosti. Naopak u focení krajiny chceme mít zaostřeno co nejlépe, proto volíme velkou hloubku ostrosti.

Následně se program přesune k focení, kdy je cílem vyfotit v terénu objekty tak, abychom docílili rozmazání pozadí. Účastníci tak pracují v terénu, hledají si motivy a snaží se docílit žádaného cíle. Lektori na místě neustále radí a dokazují, že rozmazání závisí nejen na clonovém číslu, ale i ohniskové vzdálenosti, vzdálenosti objektů od fotoaparátu i mezi sebou, úhlu pohledu.

Reflexe a hodnocení:

- Pochopení expozičního trojúhelníku je alfou a omegou fotografování, lektori nesmí podcenit vysvětlení.
- Je záhodno neustále opakovat vzájemné vztahy tří parametrů, a to i v dalších aktivitách. Od tohoto bloku jsou účastníci sami schopni kdykoliv odvolit, jak by měli měnit parametry (kterým směrem) a jaký to bude mít efekt na snímek.

3.8 Metodický blok č. 8 (Makrofotografie) – 1:15 hod

Lektori vysvětlí pojem makrofotografie a uvedou účastníky do tajů focení detailů. Vyzkouší si v praxi hledat motivy fotografie. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

3.8.1 Téma č. 1 (Makrofotografie) – 75 min

Lektori využijí prostoru venku a poprvé vysvětlí pojem makrofotografie, fotografování detailů. Prozatím bez speciálních objektivů. Cílem účastníků je v terénu najít detail, který se pokusí zachytit co nejostřeji a co největší. Účastníci mj. pochopí, že ostření je limitováno vzdáleností objektivu od objektu. Makrofotografii nelze pořídit bez stabilního úchopu fotoaparátu a pevné pozice. Tímto focením dojde opět k tréninku mnoha naučených postupů.

Reflexe a hodnocení:

- Z hodnocení vyplývá, že je tato aktivita opět velmi kreativní, nadšení účastníci spatří v makrofotografii zcela nové obzory.

3.9 Metodický blok č. 9 (Program S, extrémně rychlé časy, sportovní focení) – 2:15 hod

Nepovinný blok. Tento metodický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Po zopakování expozičního trojúhelníku lektori seznámí účastníky s pojmem vyvážení bílé a uvedou příklady, kdy se fotí na extrémně krátké časy. Účastníci si v tomto bloku vyzkouší sekvenční focení a fotografii sportovní. Poprvé se dostanou k objektivům s dlouhým ohniskem. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Pomůcky

Injekční stříkačky, voda, krabičky od zápalek.

3.9.1 Téma č. 1 (program S, extrémně rychlé časy) – 60 min

Lektori po osvěžení expozičního trojúhelníku vysvětlí pojem vyvážení bílé (WB), ukážou jeho nastavení na fotoaparátu. Další využívání WB ponechají na citu účastníků. Na další program se přemístí do venkovního areálu – opět se rozdělí na skupinu hráčů a skupinu fotografů.

Aktivita – Vodní turnaj

Hráči sehrají vodní turnaj s injekčními stříkačkami, kde je cílem sestřelit vodou naplněnými stříkačkami krabičky zápalek. Fotografové se snaží zachytit pomocí sekvenčního snímání záběr, který bude zaostřený na osobu a bude vhodně zvolená hloubka ostrosti tak, aby došlo alespoň k minimálnímu rozmazání pozadí. Hlavně by ale na snímcích měl být zachycen proud vody a odstříkující kapky vody. K tomu je potřeba použít extrémně krátké časy závěrky.

Po aktivitě lektori připomenou nutnost průběžného mazání snímků.

3.9.2 Téma č. 2 (program S, sportovní focení) – 75 min

Na druhou část tematického bloku dojde k výměně objektivů. Objektivy s pevnými skly či s krátkými ohnisky vystřídají objektivy s ohniskem nejméně 200 mm.

Skupina hráčů sehraje hru kin-ball (obecně známá pravidla pro venkovní verzi – <http://kin-ball.cz/co-je-kin-ball>). Fotografové se snaží i pomocí sekvenčního snímání zachytit fotografii sportovní. Pracují s těžkými objektivy, stabilita je tak velmi podstatná. Díky dlouhému ohnisku však získají zcela neotřelé záběry a kreativnímu focení nic nebrání.

Reflexe a hodnocení:

- Zapojení sportovní aktivity je potřeba i kvůli změně stylu práce, odreagování účastníků.
- Zachycení proudu vody a kapek je velmi vděčnou aktivitou.
- Před aktivitou doporučujeme zopakovat expoziční trojúhelník a důvody rozostřených fotografií.
- Z reflexí vyplývá, že sportovní aktivita přišla účastníkům jako velmi vhodná.

3.10 Metodický blok č. 10 (Samostatná práce) – 1:15 hod

Kreativní týmové focení s využitím všech parametrů. Lektori namotivují účastníky k velké samostatné práci ve skupinách – tedy bez účasti lektorů.

3.10.1 Téma č. 1 (Samostatná práce) – 75 min

Delší blok zcela závislý na samostatné práci účastníků. Lektori rozdělí účastníky na skupiny po 4–6 členech. Každá skupina si vylosuje 1 písničku obecně známou, českou. Úkolem každé skupiny bude

nafotit „komiks“ alespoň 4 fotek tak, aby z fotek postupně bylo zřejmé, o jakou písničku se jedná. Skupina tak musí promyslet obsah jednotlivých fotek, scénu, stát se fotografy i modely zároveň. Podstatné je, aby při focení využili většinu naučených technik.

Reflexe a hodnocení:

- Základem jsou vhodně zvolené písničky (známé, ale ne triviální).
- Společná aktivita rozvíjí spolupráci a sdílení zážitků tmelí kolektiv.
- Jedná se o první kreativní zcela samostatnou aktivitu, nelze čekat skvělé výsledky, tím spíše je dobré pochválit jakýkoliv snímek, který vyčnívá z řady.

3.11 Metodický blok č. 11 (Reflexe) – 1:15 hod

Na závěr dne dojde k zhodnocení. Účastníci vyberou ukázkové fotografie, které se velkoformátově promítnou. Lektoři na fotografiích zopakují naučenou látku, poukážou na chyby i přesné splnění dané problematiky. Promítnou se fotografie ze samostatné aktivity.

3.11.1 Téma č. 1 (Reflexe) – 75 min

Večerní program začne hodnocením dne formou promítání fotografií. Lektoři, kteří celý den připomínali, aby účastníci kurzu své fotografie při zhlédnutí ve fotoaparátu či v notebooku nelitostně promazávali, vyzvou již s předstihem účastníky, aby vybrali za tento druhý den 10–15 fotografií, které chtějí promítnout. Jako ukázkou zvládnutí techniky, fotografie, které dle nich stojí za zhlédnutí či fotografie, kde je něco špatně a potřebují poradit, co přesně.

Lektoři při promítání fotografií komentují fotografie:

- Je splněna problematika, která se při daném focení zkoušela?
- Je na fotografii cokoliv kompozičně zajímavého (dobře či špatně) – kompozice není předmětem kurzu, ale na hotových fotografiích lze jistě základy představit, poradit, jak by fotce prospěla změna vzdálenosti, úhlu, umístění objektu atd.
- Primární snahou je samozřejmě účastníky pochválit, motivovat do dalšího dne.

V druhé části pak dojde k promítnutí komiksů písniček. Zde se hodnotí jak provedení, originalita a kreativita, tak technické zvládnutí fotografie.

Reflexe a hodnocení:

- Promítání druhého dne nese po dobré práci lektorů skvělé fotografie, což vidí sami účastníci.
- Komiksy jsou skvělou zábavou.
- Účastníci při hodnocení chválí dobrou atmosféru, i to je role lektorů.

3.12 Metodický blok č. 12 (Noční focení) – 3:15 hod

Nepovinný blok. Tento metodický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Teorie nočního focení. Lektori uvedou několik příkladů využití a společně s účastníky projdou parametry, které hrají při nočním focení podstatnou roli. Dále dojde k seznámení s objektivy a blesky. Následuje focení v praxi – aktivity u ohně, focení extrémních situací, hvězdného nebe, kdy je potřeba využít manuálního ostření ad. Samozřejmostí je rychlá reflexe a průběžné návodné rady lektorů.

Pomůcky

Svíčky, zápalky (zapalovač), dřevo na oheň lightsticky (svítící tyčinky).

3.12.1 Téma č. 1 (Teorie nočního focení) – 30 min

Lektori ještě na osvětleném prostoru seznámí účastníky s potřebnou technikou pro noční focení – stativy, blesky. Dále projdou nastavení fotoaparátů tak, aby byly aparáty připraveny pro rychlé změny parametrů bez nutnosti hledání v menu (například vypnutí Active day light). Díky znalosti expozičního trojúhelníku spolu s účastníky vydedukují, jaké parametry je nutné zvolit.

3.12.2 Téma č. 2 (Focení u ohně a při svíčke) – 60 min

Následuje focení u ohně, tedy v tmavém prostředí s nasvíceným obličejem do načervenalé barvy. Dále dojde k focení samotného plamene. Lektori zajistí průběžný program (písničky, hry) tak, aby zajistili dostatek modelů.

Účastníci zkoušejí focení s vysokým ISO, delším časem (ale při focení z ruky), změny vyvážení bílé i pokusy s objektivy. Spolu s lektory hned hodnotí rozdílnosti snímků na základě volby parametrů a hledají ideální vyváženost.

Aktivita – Noční portrét

Modelové drží v ruce svíčku a tím si osvětlují obličej. Fotografové se snaží zachytit působivý portrét – bez použití blesků a stativů. Dochází k vzájemné kooperaci mezi fotografem a modelem, jelikož je potřeba použít přiměřeně dlouhých časů.

3.12.3 Téma č. 3 (Hvězdné nebe) – 45 min

Pro zájemce pokračuje aktivita nočního focení. Pomocí stativů účastníci pořídí fotografie noční oblohy. Naučí se tak pracovat s dlouhými časy, s manuálním ostřením, focením přes displej a na samospoušť. Lektori u všeho vysvětlí nutnost či potřebnost takového postupu. Poradí také s nastavením ISO, clony a času tak, aby se hvězdy povedly zachytit bez zachycení jejich pohybu.

3.12.4 Téma č. 4 (Kreslení světlem) – 60 min

Focení lightstickových stop je oblíbenou a velmi kreativní kratochvílí. Fotografové využijí stativů, jen místo nebe zaměří pomocí čelových svítlen („čelovek“) či osvětlených bodů modely. Po správném zaostření uzamknou ostření a pokouší se zachytit kreslení pomocí lightsticků. Postupně prodlužují časy až na extrémní hodnoty, případně zapojí další kreativní techniky (krátkého nasvícení modelů, pozadí atd.)

Reflexe a hodnocení:

- Zdálo by se, že pozdní noční focení bude problematické stran únavy – není tomu tak. Pokud je dobrá atmosféra, není druhý večer pro mladé účastníky žádným problémem.
- Focení se může protáhnout, pro některé účastníky je to opět něco zcela nového, co je pohlťí.

- Kreslení světlem je velmi kreativní a neustále přicházejí účastníci s novými a novými nápady, co vyzkoušet.
- Doporučujeme zdroj světla pro lektory, je každou chvíli potřeba a na závěr je potřeba zkontrolovat areál, zda se něco venku nezapomene.

3.13 Metodický blok č. 13 (Makrofotografie v praxi) – 2:00 hod

Nepovinný blok. Tento metodický blok není zahrnut do základní 16 hodinové časové dotace. Byl přidán na základě reakcí během pilotáží a je tvůrci vzdělávacího programu doporučován k realizaci.

Expert na poli makrofotografie bere zájemce na dvouhodinové ranní makrofocení s vypůjčenou technikou. Účastníci pochopí, co je pravá makrofotografie, jaké techniky musí fotograf zvládnout.

3.13.1 Téma č. 1 (Makrofotografie v praxi) – 120 min

Zájemci si notně přivstanou a s lektory vyrazí zachytit ranní kapky rosy. K aktivitě potřebují mimo makrofotografické plné vybavy i karimatky, aby neleželi na zemi. Každý z účastníků si aktivitou nacvičí precizní ostření a udržení fotoaparátu nehnutě, v pevné pozici.

Reflexe a hodnocení:

- Lze vynechat, pokud nejsou lektori silní v tomto odvětví fotografie.
- Jednoznačně nechat na dobrovolné bázi, po náročném večeru ne všichni chtějí vstávat dříve.
- Z hodnocení vyplývá, že je tato aktivita opět velmi kreativní, nadšení účastníci spatří v makrofotografii zcela nové obzory.

3.14 Metodický blok č. 14 (Shrnutí a něco navíc) – 1:30 hod

Poslední den programu lektori berou jako den plný hodnocení a praktických rad, které po zvládnutí teorie mohou účastníci snáze pochopit. Lektori projdou doporučené vybavení fotografů a proberou další možné příslušenství. Závěrem je tzv. Desatero dobrého fotografa.

3.14.1 Téma č. 1 (Shrnutí a něco navíc) – 90 min

Závěrečné sezení a shrnutí, ve zkratce lektori připomenou nacvičené techniky. Dále projdou vybavení fotografů, které je dle jejich zkušeností klíčové a nezbytné, které je naopak zbytečné či použitelné jen nahodile. Mezi potřebné příslušenství jistě patří: náhradní SD karta (dle typu přístroje), 1-2 náhradní baterie, 2 objektivy (ideální kombinace je jeden s menším rozsahem (18-55 mm) či objektiv s pevným ohniskem a jeden objektiv s větším ohniskem – 200, 300 mm). Objektivy dle zaměření fotografa a dle typu přístroje (nepočítáme s tím, že by účastníci pracovali s full-frame přístrojem). Mezi užitečné vybavení řadíme i externí blesk. Snahou je motivovat účastníky k vlastnímu prohlubování znalostí.

Na závěr představí své vidění Desatera dobrého fotografa, vše náležitě okomentuje. Například:

1. Příprava na focení.
2. Studium a trénink.
3. Trpělivost a parketa.
4. Srovnávání a inspirace.

5. Výběr a mazání, mazání, mazání.
6. Sebereflexe.
7. Dobré rady.
8. Extrém a hledání.
9. Dobrý archiv a přehled.
10. Dobré světlo.

Reflexe a hodnocení:

- Závěrečný blok je podstatný stran motivace účastníků do dalšího focení, již na samostatné bázi.

3.15 Metodický blok č. 15 (Závěr) – 1:30 hod

Organizační ukončení programu. Vybrání techniky, závěrečné promítání a vyhodnocení Andělů. Závěrečná reflexe, diskuze a dotazníkové hodnocení.

3.15.1 Téma č. 1 (Vybrání techniky) – 30 min

Lektoři převezmou techniku a vše bedlivě zkontrolují.

3.15.2 Téma č. 2 (Promítání a Andělé) – 30 min

Naposledy se promítnou fotografie – z nočního focení, ranní makrofotografie. Opět dojde k diskuzi a praktickým radám.

V druhé části dojde k promítnutí Andělů, kdy se daný objekt snímků snaží uhodnout, kdo byl jeho andělem, tj. kdo jej fotil. Fotky – portréty, dostane dotyčný s sebou domů.

3.15.3 Téma č. 3 (Závěr) – 30 min

Jsme v závěru programu. Lektoři by měli připravit podmínky pro závěrečnou diskuzi, kde by měli účastníci poskytnout zpětnou vazbu lektorům. Mimo diskuze se vyplňují také hodnotící dotazníky.

Reflexe a hodnocení:

- Precizní převzetí techniky je podstatné, včetně kontroly SD karet, krytek a čistoty objektivů.
- Poslední promítání je potřeba v dobře zatemněné místnosti (noční fotografie).
- Andělé jsou velmi emoční, účastník v ten moment vidí fotky sebe sama, často netuší, kdo je jejich autor.
- Závěrečná diskuze bývá po dobře zvládnutém programu ve velmi dobré atmosféře, program je seskládan kvalitně a jeho zvládnutí namotivuje účastníky k dalšímu focení.
- Doporučujeme jednou za čas nechat fotografickou techniku profesionálně vyčistit.

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

4.1 Malý fotorádce – kartička pro účastníky programu, první strana

MALÝ FOTORÁDCE

CLONA

Hloubka ostrosti (HO)

malá HO

velká HO

F1

F2.8

F5.6

F8

F22

ČAS

Pohybové neostrosti (jaký čas pro danou situaci)

1/50

1/100

1/200

1/400

1/1000

Jaké časy udržíme z ruky?

18mm
1/27 s

20mm
1/30 s

50mm
1/100 s

90mm
1/125 s

200mm
1/300 s

Při použití stabilizace udržíme časy 4x delší.

ISO

ISO 100

ISO 400

ISO 800

ISO 6400

4.2 Malý fotorádce – kartička pro účastníky programu, druhá strana

MĚŘENÍ EXPOZICE

MATRIX - detaily budou ve stínech i světlech na celém snímku. Foťte tak třeba krajinu či děti před památkami.

ZDŮRAZNĚNÝ STŘED - pokud fotíme ústřední motiv a okrajové části nás moc nezajímají. Ideální na portréty a detaily či při focení s malou hloubkou ostroty.

MĚŘENÍ NEJVYŠŠÍCH JASŮ - podle nejsvětlejší části snímku zvolí foťák ideální expozici. Foťte tak nasvícené scény - divadlo, koncerty.

KOREKCE EXPOZICE

Korekce expozice: pokud vyfotíme fotku tmavou, zesvětlíme ji kladnou hodnotou (+1).

VLIV NASTAVENÍ CLONY A ČASU NA PODOBU FOTOGRAFIÍ

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

https://www.woodcraft.cz/index.php?right=ProClenyLLM_kestazeni&sid=&classid=26

7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu

8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu

Moje příspěvky

Rozpracované:

[Nový příspěvek](#)

[Rozpracované](#)

[Čekající na schválení](#)

[Recenzované](#)

[Čekající na korekturu](#)

[K přepracování](#)

[Publikované](#)

[Zamítnuté](#)

ID článku – číslo přidělené systémem pro snadnější orientaci. Toto číslo uvádějte v komunikaci s koordinátorem.

Název článku – vámi stanovený název článku. Kliknutím na název se vrátíte k rozpracovanému článku a můžete jej dále upravovat.

Datum vložení – uvádí přesný čas vložení Vašeho článku.

Akce – volbou ikony 🔍 si můžete prohlédnout rodný list článku, volbou ikony ✖ můžete příspěvek vymazat.

ID článku	Název článku	Datum	Akce
23098	Vzdělávací program Truhlárna	08.12.2021 16:06	
23097	Vzdělávací program Kovárna	08.12.2021 16:05	
23096	Vzdělávací program Jak se neztratit ve světě IT technologií aneb udělej si vlastní webb	08.12.2021 16:05	
23095	Vzdělávací program Voda pro všechny	08.12.2021 16:04	
23094	Vzdělávací program Kreativní focení	08.12.2021 16:04	
23093	Vzdělávací program Příroda, prostor pro vzdělávání i kamarádství	08.12.2021 16:03	
23092	Vzdělávací program Středověký člověk – woodcrafter?	08.12.2021 16:03	
23091	Vzdělávací program Venkovní elektromechanická experimentální laboratoř	08.12.2021 16:01	
23066	Vzdělávací program Divočina – dobré místo k životu	16.11.2021 11:45	
22592	Vzdělávací program Terénní geologická laboratoř	31.08.2020 00:34	

9 Nepovinné přílohy

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

